

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus 2018

Elli-Noora Kamppuri

Elli-Noora Kamppuri
elli-noora.kamppuri(at)helsinki.fi

Översättning: Pimma Knight

Kansikuva: Kolovesi on melojan paratiisi. Kuva: Elli-Noora Kamppuri

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2019

ISSN-L 1235-8983

ISSN (verkkajulkaisu) 1799-5388

ISBN 978-952-295-243-1 (pdf)

Elli-Noora Kamppuri

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus 2018

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	12.6.2019
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 3505/2019/07.01.01
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Koloveden kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Kolovesi–Vaaluvirta–Pyttyselkä FI0500001		
ALUEYKSIKKÖ	Järvi-Suomen Luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Elli-Noora Kamppuri		
JULKAISUN NIMI	Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus 2018		
TIIVISTELMÄ	<p>Koloveden kansallispuisto on perustettu vuonna 1990 ja se sijaitsee Etelä-Savossa Enonkosken ja Heinäveden kuntien ja Savonlinnan kaupungin alueella. Edellisen kerran Koloveden kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus vuonna 2011. Puiston palvelut ja rakenteet ovat muuttuneet aiemman tutkimuksen jälkeen. Myös kansallispuiston alue on lisääntynyt 47 km²:sta 60 km²:iin. Puiston käyntimäärä on vuodesta 2011 melkein kaksinkertaistunut 8 000 käynnistä 16 800 käyntiin vuodessa.</p> <p>Koloveden kansallispuiston kävijätutkimukseen kerättiin aineisto aikavälillä 9.6.–9.9.2018. Kävijätutkimuksella selvitettiin kansallispuiston kävijärakennetta, käytön alueellista ja ajallista jakautumista sekä käyttäjien kokemuksia ja mielipiteitä puiston palveluista, hoidosta ja kehittämistarpeista. Tutkimuksella selvitettiin myös kävijöiden rahankäyttöä ja sen vaikutuksia paikallistalouteen.</p> <p>Tärkeimmät syyt saapua Kolovedelle olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen ja poissa melusta ja saasteista oleminen. Vastajat arvioivat käyntinsä terveys- ja hyvinvointivaikutusten olevan keskimäärin noin 200 euron arvoisia. Kävijöiden eniten suosimat harrastukset olivat melonta, luonnon tarkkailu, uinti, retkeily ja telttailu. Tutkimukseen osallistuneista ulkomaalaisia oli 32 %, kotimaisia matkailijoita 62 % ja paikallisia 7 %. Ulkomaalaisia saapui eniten Saksasta ja Venäjältä.</p> <p>Suosituimmat käyntikohteet Kolovedellä olivat Kirkkoranta ja Ukonvuori. Telttapaikoista suosituimmat olivat Pitkäsaari ja Syväniemi. Lähes kolmasosa vastaajista vieraili Nahkiaissalon luontopolulla. Päiväkävijöiden vierailu puistossa kesti keskimäärin noin viisi tuntia ja yöpyjien vierailu noin kolme vuorokautta. Suurimmat kävijäryhmät olivat 25–34-vuotiaat ja 35–44-vuotiaat. Useimmat saapuivat puistoon 2–5 hengen ryhmissä, jotka koostuivat oman perheen jäsenistä.</p> <p>Kävijöiden tyytyväisyys kansallispuiston palveluihin ja rakenteisiin kokonaisuudessaan oli hyvä. Myös kävijöiden odotukset täyttyivät hyvin. Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö. Palveluista tyytyväisimpiä oltiin tulentekopaikkoihin, polttopuuhuoltoon ja pysäköintipaikkoihin. Vähiten tyytyväisiä oltiin yrittäjien tuottamiin palveluihin, tiestöön ja polkureitistöön.</p> <p>Puistossa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet käyttivät keskimäärin 121 euroa käyntikertaa kohden ja päiväkävijät 19 euroa. Eniten rahaa kävijät kuluttivat mm. kalastuslupiin ja väline- ja varustevuokriin. Koloveden kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat yhteensä noin 1,8 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 17 henkilövuotta.</p>		
AVAINSANAT	Koloveden kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 245		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-295-243-1
SIVUMÄÄRÄ	62 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	12.6.2019
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 3505/2019/07.01.01
TYP AV SKYDD SOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Kolovesi nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Kolovesi–Vaaluvirta–Pyttyselkä FI0500001		
REGIONENHET	Insjöfinlands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Elli-Noora Kamppuri		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Kolovesi nationalpark 2018		
SAMMANDRAG	<p>Kolovesi nationalpark grundades år 1990 och ligger i Enonkoski och Heinävesi kommuner och Nyslott stad i Södra Savolax. År 2011 gjordes senast en besökarundersökning i Kolovesi nationalpark. Tjänsterna och friluftskonstruktionerna har förändrats sedan dess. Även nationalparkens areal har ökat från 47 km² till 60 km². Sedan år 2011 har besökarantalet nästan fördubblats från 8 000 besök till 16 800 besök.</p> <p>Materialet till besökarundersökningen i Kolovesi nationalpark insamlades 9.6–9.9.2018. Syftet med besökarundersökningen var att utreda besökarstrukturen, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas upplevelser av och åsikter om parkens tjänster, skötsel och utvecklingsbehov. Därtill undersöktes besökarnas penninganvändning och dess effekt på den lokala ekonomin.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken i Kolovesi var naturupplevelsorna, landskapen, avkoppling och behovet att komma bort från buller och föroreningar. Svararna uppskattade att besökets effekt på deras hälsa och välmående var värd minst 200 euro. De populäraste aktiviteterna bland besökarna var att paddla, göra naturobservationer, bada, idka friluftsliv och tälta. Av dem som deltog i undersökningen var 32 % utlänningar, 62 % inhemska turister och 7 % lokalbor. Största delen av utlänningarna var från Tyskland och Ryssland.</p> <p>De populäraste besöksmålen i Kolovesi var Kirkkoranta och Ukonvuori. Pitkäsaari och Syväniemi var de populäraste tältningsplatserna. Nästan en tredjedel av svararna besökte Nahkiasalo naturstig. Dagsbesökarna vistades i parken i genomsnitt fem timmar och övernattarna ca tre dygn. De största besökargrupperna bestod av 25–34-åringar och 35–44-åringar. Merparten av besökarna kom till nationalparken i sällskap på 2–5 personer som bestod av familjemedlemmar.</p> <p>Besökarna var på det hela taget nöjda med tjänsterna och konstruktionerna i nationalparken. Även besökarnas förväntningar uppfylldes väl. Bäst uppfylldes förväntningarna vad gäller naturmiljön. Besökarna var nöjdast med följande tjänster: eldplatserna, vedunderhållet och parkeringsplatserna. Minst nöjda var de med de tjänster som företagen producerar, vägarna och friluftslederna.</p> <p>De besökare som övernattade minst en natt i parken eller dess närområden använde i genomsnitt 121 euro per besök och dagsbesökarna 19 euro. Mest pengar använde besökarna på bl.a. fisketillstånd och hyring av olika slags utrustning. Nationalparksbesökarnas totala inkomstefekt på området var sammanlagt 1,8 miljoner euro och sysselsättningseffekten ca 17 årsverken.</p>		
NYCKELORD	Kolovesi nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 245		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-243-1
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	62 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	12
3 TULOKSET.....	16
3.1 Kävijärakenne	16
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	16
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot	18
3.2 Käynti Koloveden kansallispuistossa.....	19
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	19
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	20
3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka.....	22
3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	24
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	25
3.2.6 Saapuminen alueelle.....	28
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset	30
3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	34
3.2.9 Tietolähde	35
3.3 Kävijätyytyväisyys	36
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	36
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	37
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	39
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät	39
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	41
3.4 Vapaamuotoiset ajatukset.....	43
4 TULOSTEN TARKASTELU	44
4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	44
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin	45
LÄHTEET.....	48
LIITTEET	
Liite 1 Koloveden kansallispuiston kävijätutkimuksen 2018 otantakehikko.....	49
Liite 2 Aineiston keruuajataulu ja sen toteuttaminen Koloveden kansallispuistossa 2018	50
Liite 3 Suomenkielinen kyselylomake.....	51
Liite 4 Vastanneiden kotimaisten kävijöiden asuinkunnat.....	55
Liite 5 Vastaaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	57
Liite 6 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin	60

1 Johdanto

Koloveden kansallispuisto sijaitsee Saimaan jylhissä maisemissa, ja vuosittain puistossa vieraillee noin 15 000 kävijää. Kävijöitä kiehtovat kallioiset ja karut mäntyä kasvavat rannat. Puiston rauhallisuus luo erämaisen vaikutelman ja houkuttelee kävijöitä. Puisto on tarkoitettu pääasiassa vesillä liikkumiseen, ja melonta- ja soutumahdollisuudet ovat loistavat. Patikointireittejä on kaksi, ja niistä toinen on saavutettavissa myös maateitse. Kolovedellä on yhteensä 11 retkisatamaa, joista kahdessa ei ole tulentekopaikkaa. Lisäksi Käköveden ja Kirkkorannan sisääntulopaikoilla on telttailu- ja tulentekomahdollisuus. Melojille Kolovesi on erityisen hyvä paikka kuten myös siihen kytkeytyvät lähivedet, Joutenvesi, Haukivesi ja Heinäveden reitti sekä läheinen Linnansaaren kansallispuisto.

Koloveden kansallispuisto sijoittuu Suomen suurimmalle järvelle Saimaalle ja suojelee sen saaristolouontoa ja uhanalaisen saimaannorpan tiheimpiä elinalueita. Kolovedeltä löytyy myös arvokkaita vanhoja luonnontilaisia metsiä, jotka pitävät sisällään monimuotoista eteläsuomalaista metsälajistoa. Koloveden alue on tärkeä myös kulttuuriperinnön suojelussa, sillä alueelta löytyy useammalta paikalta kivikautisia kalliomaalauksia. Sekä maalaukset että muut arkeologiset löydöt kertovat muinaisista erämaankävijöistä ja heidän elämästään ja kulkureiteistä Saimaan sokkeloisissa vesissä.

Koloveden maiseman erityispiirteet ovat syntyneet muinaisista murroslaaksoista, joita jääkauden aikaan jäätikkö muovasi entisestään. Jäätikkö hioi murroslaaksoista kaiken ylimääräisen ja jätti jälkeensä jyrkkiä kallioita. Korkeimmillaan jyrkänteet nousevat Kolovedellä 50 metriä järvenpinnasta ja syvimmillään vettä on jopa 47 metriä. Nämä terävät korkeuserot luovat jylhän ja erämaisen vaikutelman Kolovedelle ja luovat sen tunnusomaisen maiseman. Suurin osa puiston pinta-alasta on Vaajasalon ja Mäntysalon saarissa, joiden reunat ovat sokkeloisia ja täynnä kapeita lahtia ja salmia. Lisäksi vesistössä on pieniä saaria ja kallioluotoja.

Tämä Koloveden kansallispuiston viimeisin kävijätutkimus tehtiin kesäkaudella 2018. Tutkimus kartoitti alueen kävijärakennetta, käytön alueellista ja ajallista jakautumista, kävijätyytyväisyyttä sekä kävijöiden rahankäytön vaikutusta paikallistalouteen. Kolovedelle on tätä ennen toteutettu kaksi kävijätutkimusta samalla vakioidulla menetelmällä, vuosina 2004 ja 2011 (Kettunen 2005, Yläsaari 2012). Koloveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma on hyväksytty vuonna 2010 (Metsähallitus 2010).

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Koloveden kansallispuisto on vuonna 1990 perustettu kansallispuisto, joka sijaitsee Etelä-Savossa Enonkosken, Heinäveden ja Savonlinnan alueella. Puisto on valtatie 23:n eteläpuolella (kuva 1), ja sinne pääsee autolla Kirkkorannan ja Käköveden sisääntuloista. Enonkoski on Savonlinnasta 33 km:n ajomatkan päässä, ja sieltä Käköveden opastus- ja vesillelaskupaikalle on 15 km ja Kirkkorannan -paikalle 22 km. Savonlinnasta Savonrannalle on 55 km ja Savonrannalta Käköveden opastus- ja vesillelaskupaikalle 25 km ja Kirkkorannan opastus ja vesillelaskupaikalle 21 km. Nahkiaissalon luontopolun parkkipaikalle pääsee Selkälahdentietä pitkin. Sinne käännetään tieltä nro 471. Nahkiaissalon luontopolulle on 18 km Enonkoskelta.

Kuva 1. Koloveden kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 2019, © Maanmittauslaitos, 1/MML/19.

Veneellä Kolovedelle voi saapua pohjoisesta Heinäveden laivareitiltä, joka kulkee puiston pohjoisosien poikki. Moottoriveneellä kulkeminen ei ole sallittua muualla kuin puiston pohjoisosassa (kuva 2). Meloen puistoon voi saapua myös kahta eri reittiä puiston länsipuolelta Ruunaveden suunnasta. Pohjoista reittiä pitkin meloja saapuu Ruokosalmen kautta Pienelle Kolovedelle Mäntysalon länsipuolelle. Toinen reitti tulee puistoon kaakon suunnalta ja kulkee vetokannaksen kautta Käkövedelle. Käköveden kannaksella kajakin kantomatkaa tulee yhteensä noin 150 metriä. Julkinen liikenne puistoon on taksikuljetuksen ja arkipäivisin kulkevan linja-autoliikenteen varassa.

Koloveden kansallispuisto perustettiin vuonna 1990 tarkoituksena suojella Saimaan luonnontilaista saaristo- ja rantaluontoa, erittäin uhanalaisen saimaannorpan elinympäristöjä ja eteläsuomalaista metsäluontoa (Metsähallitus 1994, s. 7). Alun perin kansallispuisto oli pinta-alaltaan 23 km², mutta sitä on myöhemmin laajennettu. Nykyisin puisto on kooltaan 60 km². Kansallispuisto muodostaa myös Koloveden–Vaaluvirran–Pyttyselän (FI050001) Natura 2000 -alueen ydinosa. Vesi- ja ranta-alueet, jotka ympäröivät puistoa, kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan (Metsähallitus 2010).

Kuvassa 2 näkyvät Koloveden kansallispuiston tärkeimmät palvelut ja käyntikohteet. Kansallispuistossa on yhteensä 11 retkisatamaa, joista kahdessa ei ole tulentekopaikkaa. Lisäksi Käköveden ja Kirkkorannan sisääntulopaikoilla on telttailu- ja tulentekomahdollisuus. Kirkkorannassa keittokatos ja käymälä soveltuvat myös liikuntaesteisille. Kaikilta telttailualueilta löytyvät opastetut, joissa on puiston kartta ja sekä suomeksi että englanniksi ohjeita puiston käyttäjille. Useimmilla telttailualueilla on kanoottilaituri helpottamaan rantautumista ja telttailu-alueita helpottamaan kivikkoisessa maastossa telttailua. Puisto soveltuu parhaiten omatoimiseen retkeilyyn pienellä porukalla. Mäntysalon vuokräkämpä soveltuu myös isommille ryhmille. Kämpä sijaitsee Mäntysalon saaren itärannalla ja on rakennettu metsätyökämpäksi vuonna 1941. Pyyliojan telttailualueelta on yhdyspolku Heinäveden kunnan ylläpitämälle autiotuvalle ja saunalle, jotka ovat Iso-Pyyliojan rannalla. Alueen yrittäjiltä voi vuokrata veneitä, kanootteja, kajakkeja ja muita vesiretkeilyyn tarvittavia varusteita. Karttoja vesiretkeilyyn voi ostaa Metsähallituksen asiakaspalvelupisteiltä ja alueen yrittäjiltä. Metsähallituksella on yhteistyötahoja ja -yrityksiä, jotka tarjoavat erilaisia luontoretkiä ja majoituspalveluja Kolovedellä ja sen lähiseudulla kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti (Metsähallitus 2018a).

Koloveden kansallispuiston järjestyssäännön (Metsähallitus 2014) mukaan puistossa liikkuminen on sallittua sulan maan aikana soutaen, meloen ja jalan. Nahkiaissalon luontopolulla saa liikkua ympäri vuoden. Pienen Koloveden rannoilla ja pienillä luodoilla sijaitsevilla rajoitusosilla (kuva 2) liikkuminen on kielletty ympäri vuoden. Liikkumiskiello koskee kaikkia kansallispuistoon kuuluvia saaria ajalla 1.1.–30.4. Verkkokalastuslupia Metsähallitus ei myönnä kansallispuiston alueelle. Avotulenteko ja leiriytyminen ei ole sallittua muualla kuin niitä varten tarkoitetuilla ja osoitetuilla paikoilla. Puiston pohjoisosassa on sallittua liikkua moottoriveneellä ja purjeveneellä. Suurin osa puistosta on lääninhallituksen asettaman moottoriveneilykiellon piirissä. Puiston kapeat salmet eivät sovellu purjeveneille (Metsähallitus 2010). Puistossa saa liikkua sähkömoottorin avulla.

Koloveden kansallispuistossa on korkeuseroiltaan vaihtelevaa maastoa. Rannat vaihtelevat kalliomänniköistä, kivikkoröykkiöihin ja pystysuoriin kallioseinämiin. Kolovesi on täynnä kapeita salmia ja lahtia. Karut pinnanmuodot ovat jääkauden aikaisen mannerjään ja sen sulamisvesien muovaamia. Syvimmillään järvi on jopa 47 metriä. Suurin osa puistosta on Mäntysalon ja Vaajasalon sokkeloisten saarien muodostamaa. Puistoon kuuluu myös muutamia manneralueita (Metsähallitus 2018b).

Kasvillisuudeltaan Koloveden luonto on vaihtelevaa. Puistosta löytyy kallioiden kitukasvuisia mäntyjä, reheviä sekametsiä ja kosteita korpia. Rannoilta lahtien pohjukoista löytyy aiemmin niitettyjä saravaltaisia luhtia (Metsähallitus 2018b). Kolovedellä on vanhaa ja rakenteeltaan vaihtelevaa eteläsuomalaista metsää. Suurin osa metsistä on yli satavuotiaita. Puustoltaan metsät ovat vaihtelevia ja monimuotoisuudeltaan arvokkaita (Metsähallitus 2010, s. 31). Puisto on pääosin ollut metsätalouskäytössä 1980-luvulle asti. Vanhimmat metsät ovat olleet metsätalouskäytön ulkopuolella.

Puiston kaakkoisosissa sijaitsevalta Nahkiaissalon luontopolulta löytyy vanhoja kuusikoita, männiköitä ja sekametsiä. Maaston vaihtelevuus tekee luontopolusta haastavan ja kiinnostavan päiväretkeilykohteen. Koloveden pohjoisosissa Mäntysalon luontopolun varrella on hyvin eri-ikäisiä metsiä, jotka vaihtelevat luonnontilaisista vanhoista sekametsistä entisiin talousmetsiin. Nahkiaissalon luontopolulle pääsee autolla Selkälahdentietä pitkin, ja Mäntysalon polulle vain vesiteitse (Metsähallitus 2018c).

Koloveden kansallispuiston harvinaisimpiin eläimiin kuuluu erittäin uhanalaiseksi luokiteltu saimaannorppa. Puiston alueelta löytyy harvinaisemmista lintulajeista idänuunilintu, sirittäjä, kuikka, kaakkuri, selkälokki, nuolihaukka ja pikkusieppo (Metsähallitus 2018d).

Kuva 2. Koloveden kansallispuisto palveluineen vuonna 2018. Aineiston keruualueina olivat pohjoinen (Laajakaarre, Lapinniemi, Pitkäsaari, Pyyliinoja ja Ukonvuori), eteläinen (Hirviniemi, Lohilahti, Syväniemi ja Vaajasalo), Käkövesi–Nahkiaissalo ja Kirkkoranta. © Metsähallitus 2019, © Maanmittauslaitos 1/MML/19.

Koloveden kansallispuisto on arvokas myös kulttuuriperinnöltään, ja puiston tunnetuimpia nähtävyyksiä ovat kivikautiset kalliomaalaukset, jotka on maalattu arviolta 5000–1500 eaa. Kalliomaalauksia löytyy puiston pohjoisosien Vieruvuorilta, keskiosien suositulta Ukonvuorelta ja eteläosista Havukkavuorelta. Vieruvuoren ja Havukkavuoren maalauksissa on erilaisia ihmis- ja hirvikuvia. Ukonvuoren ihmishahmo kertoo muinaisista eränkävijöistä (Metsähallitus 2010, s. 23). Ukonvuoren suosiota lisää vanha sauvakvartsilouhos ja näköalapaikka (Metsähallitus 2010, s. 28).

Taulukosta 1 löytyy Koloveden kansallispuiston vuoden 2018 tärkeimpiä tietoja. Ajankohtaista tietoa kansallispuistosta löytyy Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkosivuilta (Metsähallitus 2018d).

Taulukko 1. Koloveden kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2018.

KOLOVEDEN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1990
Sijainti	Etelä-Savossa, Savonlinnan kaupungin sekä Enonkosken ja Heinäveden kuntien alueella
Pinta-ala	60 km ² maa- ja vesialueineen
Käyntimäärä v. 2018	16 800 käyntiä
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vesillelaskupaikat: Kirkkoranta ja Käkövesi – Retkisatamat: 11 kpl – Pysäköinti- ja opastuspaikat: Kirkkoranta, Käkövesi ja Nahkiaissalo – Telttailualueet 13 kpl ja tulentekopaikat/keittokatokset 11 kpl, joista seitsemään pääsy vain vesiteitse – Nahkiaissalon luontopolku 3,3 km – Mäntysalon retkeilypolku 3,8 km (Mäntysalon saarella) – Koloveden melontakierros 40 km (2–3 päivää) – Kuivakäymälät telttailualueilla, Kirkkorannassa ja Käkövedellä lokasäiliökäymälät. Kirkkorannan käymälä soveltuu liikuntaesteisille. – Asiakaspalvelu ja opastus <ul style="list-style-type: none"> o Koloveden luontotupa, Enonkoski o Riihisaari – Saimaan luonto- ja kulttuurikeskus, Savonlinna <p>Heinäveden kunnan palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Retkeilypolku Pyylinpolku, 8 km. Reitin varrella autiotupa ja sauna <p>Yrittäjien ja yhteistyötahojen tarjoamat palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kanoottien ja soutuveneiden vuokraus – Ohjelmapalvelut ja opastetut retket puiston alueella: melonta, linturetket, kalastus, luonnon tarkkailu, patikointi jne. – Kansallispuiston lähialueella ravintola-, kahvila-, majoitus- ja ohjelmapalveluita, venekuljetuksia – Lähimmät kaupungit: Enonkoskelle matkaa Käkövedeltä 15 km ja Nahkiaissalon pysäköintialueelta 18 km, Savonrannalle matkaa Kirkkorannasta 21 km
Erityistä	<ul style="list-style-type: none"> – Moottoriveneilykielto lukuun ottamatta puiston pohjoisosaa – Liikkumiskiello kansallispuistoon kuuluvilla saarilla jääpeitteisenä aikana – Tiheä saimaannorppakanta – verkkokalastus kielletty
Käyttömuodot	Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, kotitarvekalastus, tutkimustoiminta, ympäristökasvatus ja -opetus
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Hyväksytty vuonna 2010 (Metsähallitus 2010)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin puiston sisääntulopaikoilla, telttailualueilla ja Ukonvuorella aikavälillä 9.6.–9.9.2018. Haastattelussa tutkimusalueita oli neljä: pohjoinen alue (Laajakaarten, Lapinniemen, Pitkäsaaren ja Pyyliinojan telttailualueet sekä Ukonvuori), eteläinen alue (Hirviniemen, Lohilahden, Syväniemen ja Vaajasalon telttailualueet), Käköveden sisääntulo–Nahkiaissalon luontopolku ja Kirkkorannan sisääntulo. Tutkimuslomakkeita vietiin myös Mäntysalon vuokrakämpälle ja Huhtiniemen lammaspaimenten vuokrakämpälle. Aineiston keräsi Elli-Noora Kamppuri.

Otantapäivien tarvittava määrä arvioitiin edellisen, vuonna 2011 tehdyn kävijätutkimuksen (Yläsaari 2012) perusteella. Keruupisteet ja niistä tavoiteltavien havaintojen lukumäärät pyrittiin jatkamaan siten, että se vastasi arvioitua kävijämäärää ja sen alueellista jakautumista. Tällä perusteella otos saataisiin mahdollisimman kuvaavaksi alueen todellisen käytön kannalta. Otantakehikossa (liite 1) saatavien haastattelulomakkeiden kokonaismääräksi arvioitiin yhteensä 350, ja jokaisena otantapäivänä oli arvioitu kerättävän 5–15 lomaketta, päivästä riippuen. Haastattelupäivät ja ajankohdat arvottiin, jotta otos olisi satunnainen. Tutkimusaikataulussa (liite 2) näkyy, millä keruualueella kunakin haastattelupäivänä toimittiin. Haastattelujen keruupäivät olivat pituudeltaan viisi tuntia sijoittuen joko aamupäivään (kello 10–15) tai iltapäivään (kello 15–20). Keruupäiviä jouduttiin siirtämään säätilan tai muiden syiden takia kaksi kertaa. Korvaava keruupäivä pidettiin jollain toisella viikolla vastaavana viikonpäivänä. Mäntysalon kämpältä tutkimuslomakkeet haettiin viimeisenä keruupäivänä 9.9. ja Huhtiniemen lomakkeet haettiin 11.9. Vuokrakämpistä kerätyt lomakkeet merkattiin päiville, joina lomakkeen täyttäjät olivat saapuneet kansallispuistoon. Tutkimusaikataulussa pysyttiin hyvin ja lomakkeita tuli kokonaismäärältään 375 eli 15 enemmän kuin kokonaistavoite oli. Päivittäiset keruutavoitteet vaihtelivat keruualueen ja päivän säätilan mukaan. Suurimmat odotukset painoutuivat kesälomasesonin ajalle, juhannuksesta elokuun lopulle, ja viikonlopuille.

Kävijätutkimuksen toteutus hoidettiin käyttäen satunnaisotantaa. Toisin sanoen otannassa pyrittiin siihen, että jokaisella tutkimuksen perusjoukkoon kuuluvalla, eli Koloveden kansallispuiston kävijällä, oli samanlainen todennäköisyys tulla valituksi tutkimusjoukkoon. Otokseen poimittiin kaikki 15 vuotta täyttäneet henkilöt saapumis- tai tapaamisjärjestyksessä haastattelupaikoilla sitä mukaa kun aineistonkerääjä oli vapautunut aiemmista haastateltavista.

Kyselylomakkeena käytettiin Metsähallituksen vakiolomaketta (liite 3, ks. myös Kajala ym. 2009), jota täydennettiin nimenomaan Koloveden kansallispuistoa koskevilla kysymyksillä. Tutkimustulokset ovat vertailtavissa Metsähallituksen kävijätutkimuksiin muissakin kansallispuistoissa vakiolomakkeen ja yhtenäisten aineistonkeruumenetelmien ansiosta. Näin myös Koloveden kansallispuiston tulosten vertailu aiempiin alueen tutkimuksiin on mahdollista ja muutosten seuranta helpottuu.

Jokaisena keruupäivänä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon merkattiin päivän säätila, keruuaika-kohta, kerättyjen lomakkeiden määrä, haastatteluista kieltäytyneet henkilöt ja syy kieltäytymiseen sekä lisäksi muita havaintoja. Jokaiselle haastatteluun osallistuneelle annettiin ohjeet lomakkeen täyttööseen ja jaettiin lisäksi kaksipuolinen kartta helpottamaan lomakkeen täyttämistä. Kartan toisella puolella oli kartta 1 (kuva 2) ja toisella puolella kartta 2 (kuva 3). Kartassa 1 oli Koloveden kansallispuiston kartta ja kartassa 2 Koloveden kansallispuiston lähialue, Savonlinnan matkailualue (Enonkoski, Heinävesi, Savonlinna ja Varkaus). Suurin osa kävijöistä suhtautui myönteisesti

lomakkeen täyttöön ja kieltäytyjiä ei ollut merkittävän paljon. Yleisimmin vastaamisesta kieltäytyttiin sillä perusteella, että puoliso tai yksi tai useampi seurueen jäsenistä vastasi jo kyselyyn. Muita kieltäytymisen syitä oli kiire kotiin lähtiessä ja helteen aiheuttama väsymys. Muutama kävijä kieltäytyi vastaamisesta kielitaidon puutteen vuoksi. Lomakkeista 95 % oli kävijöiden itse täyttämiä haastattelupaikalla (taulukko 2). 3 % lomakkeista saatiin kyselypisteistä, joissa ei ollut haastattelijaa paikalla, 2 % oli haastattelijan täyttämiä kävijän puolesta ja 1 % paperilomakkeista oli kävijöiden jälkeinpäin postitse palauttamia.

Kuva 3. Koloveden kansallispuiston lähialueen rajaus, joka oli kävijätutkimuksen liitekarttana 2. Punaisella on rajattu kansallispuiston lähialue. © Metsähallitus 2019, © Karttakeskus Lupa L5293.

Taulukko 2. Vastausten jakautuminen Koloveden kansallispuiston kävijätutkimuksessa 2018.

Vastaustapa	Kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	355	95
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	6	2
Paperilomake postitse	2	1
Paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa (esim. postilaatikko tai autiotupa)	12	3
Yhteensä	375	100

Kyselylomakkeita oli suomen-, englannin- ja saksankielisinä. Suurin osa vastaajista täytti suomenkielisen lomakkeen (68 %). Englanninkielisen lomakkeen täytti 19 % ja saksankielisen lomakkeen 13 %. Haastattelulomakkeista 50 % saatiin Kirkkorannasta (taulukko 3). Toisen opastuspai-kan Käköveden vastaajamäärä puolestaan oli vain 2 %. Pohjoiselta keruualueelta saatiin 22 % lomakkeista ja eteläiseltä 16 %. Nahkiaissalon polulta vastauksista saatiin 11 %. Kirkkorannasta saatiin suurin osa vastauksista, koska se on yleisin vesillelaskupaikka. Lisäksi eteläisille ja pohjoisille alueille lähdettäessä kuljettiin usein Kirkkorannan kautta ja siellä ollessa haastateltiin paikalla olevia henkilöitä. Muutamina päivinä kesäiset ukkoskuurot estivät vesille lähtöä ja pa-remppaa säätä odoteltaessa haastatteluja tehtiin Kirkkorannassa.

Taulukko 3. Vastausten jakautuminen haastattelupaikoittain Koloveden kansallispuistossa 2018.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Kirkkoranta	182	50
Käkövesi	8	2
Laajakaarre	10	3
Lohilahti	40	11
Hirviniemi	11	3
Pitkäsaari	32	9
Syväniemi	3	1
Ukonvuori	32	9
Vaajasalo	2	1
Lapinniemi	2	1
Nahkiaissalo	39	11
Mäntysalo	5	1
Yhteensä	366	100

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakastietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja kuten keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet.

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa
- Mediaani on muuttujan keskimäinen arvo, kun havaintoaineisto on jaettu kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste on muuttujan arvo, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta
- 75 %:n prosenttipiste on muuttujan arvo, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista

Koloveden kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistalouden vaikutusten laskemisessa käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen vuonna 2009 kehittämää laskentamallia (Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009), joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutuksien laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Koloveden kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan taajama / tiheä asutus. Jokaiselle luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistalouden vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet on päivitetty vuonna 2014 (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimukseen vastaajia oli 375. Vastaajista 52 % oli miehiä ja 48 % naisia. Vastanneiden miesten keski-ikä oli noin 42 vuotta ja naisten 41 vuotta (taulukko 4). Iäkkäin vastaaja oli 83-vuotias. Suurin kävijäryhmä miehissä oli 35–44-vuotiaat ja naisissa 25–34-vuotiaat. Vastaajista 65 %:lla oli joko alempi tai ylempi korkeakoulututkinto (taulukko 5). Korkeakoulututkinto oli yleisempi naisilla kuin miehillä. Ammattikoulututkinto oli 17 %:lla vastaajista ja opistotasoinen tutkinto oli 13 %:lla vastaajista. Miehet olivat yleisemmin suorittaneet ammattikoulututkinnon kuin naiset. Vastaajista 5 %:lla ei ollut lainkaan ammatillista tutkintoa.

Taulukko 4. Vastaajien ikää kuvaavia tunnuslukuja mukaan. Vastaajien lukumäärä (n) oli 375.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	42,48	41,30	41,90
län keskihajonta	13,46	13,15	13,31
Minimi-ikä	12	19	12
Maksimi-ikä	79	83	83
Moodi	41	36	32
Mediaani	41	39	40

Taulukko 5. Vastaajien ammatillinen koulutus.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	40	22	22	12	62	17
Opistotasoinen tutkinto	27	15	21	12	49	13
Alempi yliopisto- tai korkea-koulututkinto	38	20	51	29	90	25
Ylempi yliopisto- tai korkea-koulututkinto	69	37	77	43	146	40
Ei ammatillista tutkintoa	12	6	7	4	19	5
Yhteensä	186	100	178	100	366	100

Koloveden kansallispuiston kävijöistä noin kolmasosa, 32 %, oli ulkomaalaisia, 62 % oli kotimaisia matkailijoita ja 7 % lähialueen kuntien (Enonkosken, Savonlinnan, Heinäveden ja Varkauden) asukkaita (taulukot 6 ja 7 ja liite 4). Ulkomaalaisista kävijöistä 97 % oli eurooppalaisia (mukaan lukien venäläiset). Eniten ulkomaisia kävijöitä oli Saksasta (25 %), Venäjältä (17 %), Sveitsistä (12 %), Isosta-Britanniasta (7 %) ja Itävallasta (6 %). Kauimmaiset kävijät tulivat Israelista ja Meksikosta.

Kotimaisista kävijöistä suurin osa (35 %) oli Uudeltamaalta (liite 4). Muualta Suomesta eniten kävijöitä tuli Joensuusta (6 %), Tampereelta (6 %) ja Turusta (4 %).

Taulukko 6. Vastaajien luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	24	7
Kotimainen matkailija	225	62
Ulkomainen matkailija	115	32
Yhteensä	364	100

Taulukko 7. Vastaajien kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	260	69
Saksa	29	8
Venäjä	20	5
Sveitsi	14	4
Yhdistynyt kuningaskunta	8	2
Itävalta	7	2
Italia	6	2
Alankomaat	6	2
Ranskan tasavalta	5	1
Belgia	4	1
Tšekki	4	1
Espanja	4	1
Unkari	2	1
Israel	2	1
Meksiko	1	0
Ukraina	1	0
Puola	1	0
Slovakia	1	0
Yhteensä	375	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Tyypillisimmin Kolovedelle tultiin retkeilemään 2–5 hengen seurueessa (taulukko 8). 82 % kävijöistä oli tämän kokoisissa ryhmissä. Yksin liikkeellä olevia oli 5 % vastanneista. Kuuden hengen tai suuremmissa porukoissa liikkuvia oli vastaajista 13 %. Vastanneista lähes 18 %:lla oli mukana alle 15-vuotiaita (taulukko 9). Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin 2,2 ja he olivat iältään keskimäärin 9-vuotiaita. Liikuntaesteisiä oli vain kahden vastaajan seurueessa ja molemmissa oli 1 liikuntaesteinen henkilö.

Suurin osa vastaajista oli puistossa oman perheen (60 %) tai ystävien (33 %) kanssa (taulukko 10). Yksi vastaaja oli ilmoittanut muun ryhmän ja tämä oli saksalainen ”Jugendgruppe”, joka oli saksalaisen nuorisoryhmän kesäleiri. Jakaumaan vaikuttaa se, että seurueen arvioiminen on subjektiivista. Vastaajat ovat itse vastaustilanteessa päättäneet, miten luokittelevat seurueensa. Esimerkiksi työkaverit on voitu luokitella ystäviksi ja muut sukulaiset omaksi perheeksi jokaisen vastaajan oman käsityksen mukaan.

Taulukko 8. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	18	5
2–5 hengen seurue	308	82
6 tai useamman hengen seurue	49	13
Yhteensä	375	100

Taulukko 9. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Koloveden kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	357	3,4	2,20	2	2	2	4	18
Alle 15-vuotiaita	63	2,2	1,60	1	1	2	3	12
Liikuntaesteisiä	2	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	117	2008,7	3,78	2003	2006	2008	2011	2018

Taulukko 10. Seurueen koostumus.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	211	60
Muut sukulaiset	11	3
Ystävät	117	33
Työtoverit	2	1
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	10	3
Kerho, yhdistys tms.	1	0
Jokin muu, mikä?	1	0
Yhteensä	353	100

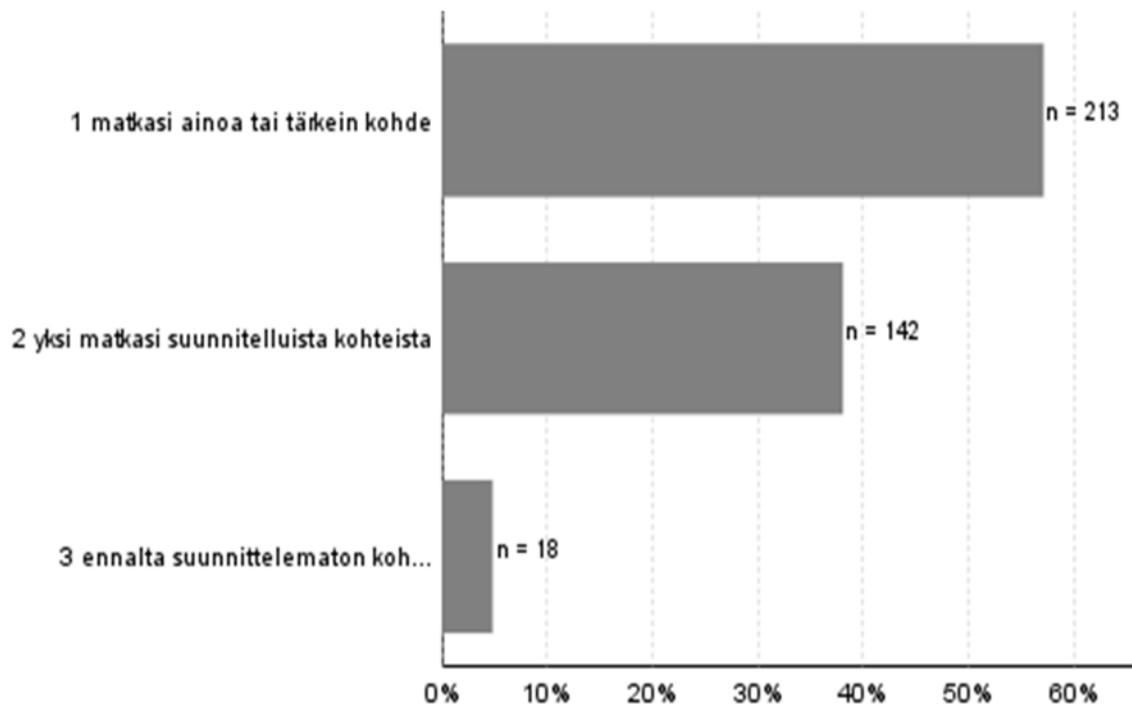
3.2 Käynti Koloveden kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Kävijätutkimuksen vastaajista 57 % piti Koloveden kansallispuistoa matkansa ainoana tai tärkeimpänä kohteena (kuva 4). Vastaajista 38 %:lle Kolovesi oli yksi matkan suunnitelluista kohteista ja 5 %:lle puisto oli ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella.

Kävijät, joille Koloveden kansallispuisto oli yksi matkan suunnitelluista kohteista, muut kohteet olivat useasti muita kansallispuistoja tai lähialueen kuntia. Linnansaaren kansallispuisto oli saanut 40 mainintaa. Myös Kolin kansallispuisto, Savonlinna ja Punkaharju olivat monella muina kohteina. Ulkomaalaisilla vastaajilla muuksi kohteeksi oli kirjoitettu koko Suomi. Kaikki vastaajien mainitsemat muut kohteet löytyvät liitteestä 5.

Vastaajat, joille Kolovesi oli ennalta suunnittelematon kohde, mainitsivat matkansa pääkohteeksi usein Savonlinnan (5 mainintaa) tai muita Suomen luontokohteita (taulukko 11).

Kuva 4. Koloveden kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 373).

Taulukko 11. Matkan pääkohde, kun Koloveden kansallispuisto oli ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella.

Matkan pääkohde tai pääkohteet	Kpl
Finnland	1
Helsinki, Konnevesi, Finland	1
Iisalmi	1
Keine Ziele. Wir lassen uns treiben	1
Koli, Repovesi, Savonlinna	1
Koli, Saimaa yleisesti	1
Opastettu luontopolku	1
Pallas-Ylläs	1
Savonlinna	4
Suomen luonto	1
Yhteensä	13

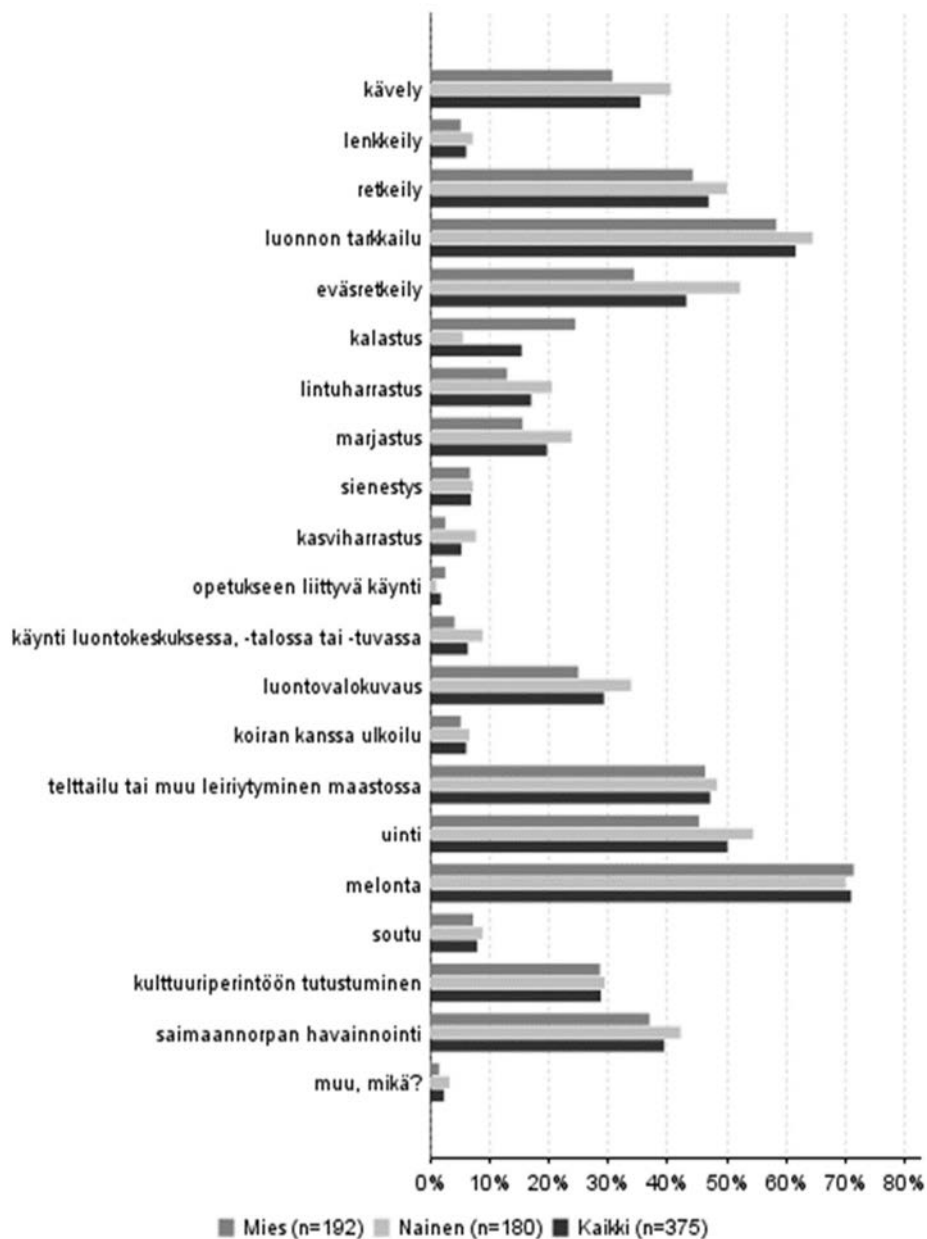
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Koloveden kansallispuistossa kävijöiden yleisin harrastus oli melonta, jota 71 % vastaajista ilmoitti tullessaan tekemään puistossa (kuva 5). Seuraavaksi yleisimpiä aktiviteetteja puistossa olivat luonnon tarkkaileminen (62 %), uinti (50 %), retkeily (47 %) ja telttailu tai muu leiriytyminen maastossa (47 %). Uinnin yleisyys aktiviteettina oli erityisen korkea helteisen kesän vuoksi. Myös eväretkeily (43 %), saimaannorpan havainnointi (39 %), kävely (35 %), kulttuuriperintöön tutustuminen (29 %) ja luontovalokuvaus (29 %) olivat mieluista toimintaa puistossa. Muissa harrastuksissa oli mainittu lampaiden paimennus, sup-lautailu ja Mennään metsään -tempaus.

Molempien sukupuolten yleisin harrastus puistossa oli melonta. Toiseksi yleisin naisilla (64 %) oli miesten (58 %) tapaan luonnon tarkkailu. Naisten seuraavaksi yleisimmät harrastukset olivat uinti (54 %), eväretkeily (52 %) ja retkeily (50 %). Miehillä melonnan ja luonnon tarkkailun jälkeen yleisimmät harrastukset olivat telttailu (46 %), uinti (45 %) ja retkeily (44 %).

Vastaajista 39 % harrasti tai aikoi harrastaa kyseisellä käynnillään kansallispuistossa 4–6 aktiviteettia, 27 % 1–3 aktiviteettia, 22 % 7–9 aktiviteettia ja jopa 11 % ilmoitti aikovansa harrastaa kymmentä tai useampaa aktiviteettia (taulukko 12). Naiset olivat selvästi innokkaampia harrastamaan useampaa aktiviteettia kuin miehet tai naiset ilmoittivat harrastamansa aktiviteetit tarkemmin.

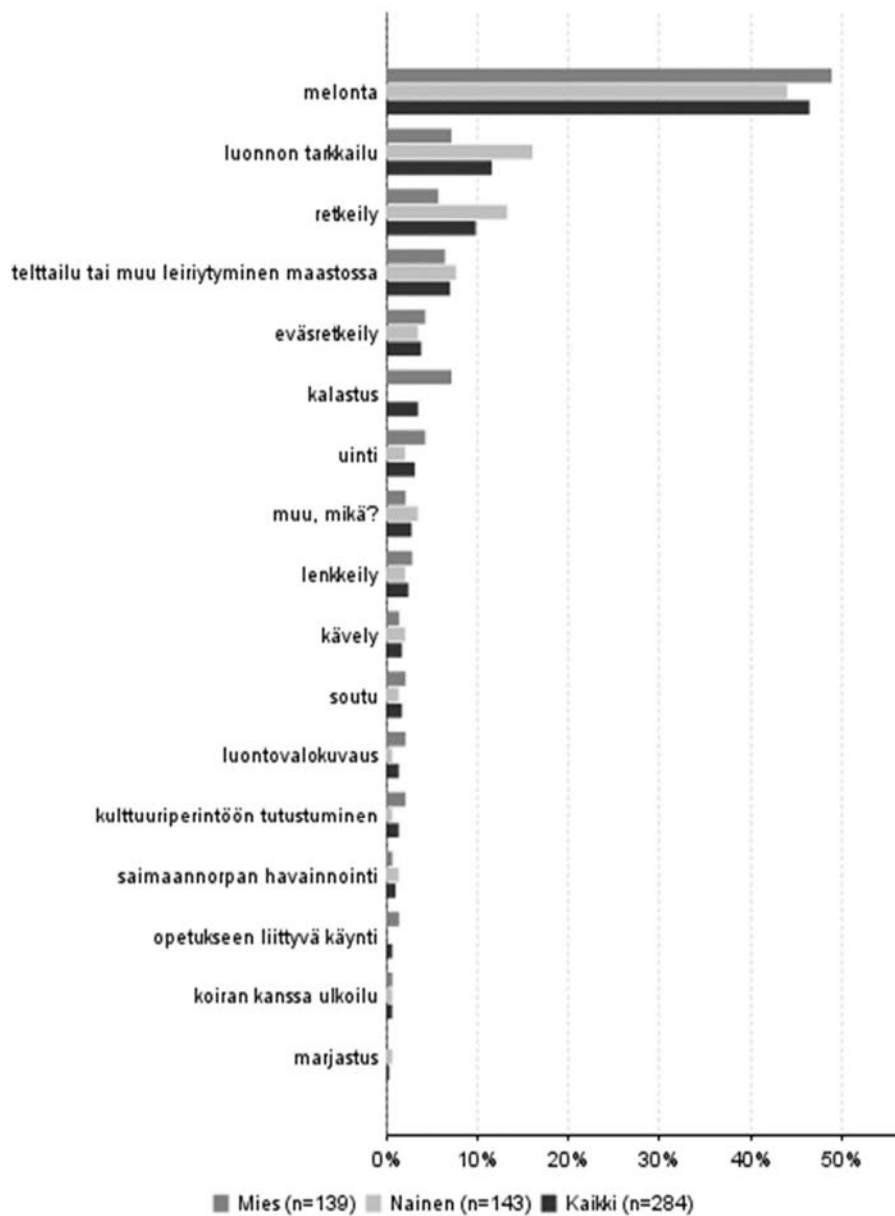
Kyselyyn vastanneita pyydettiin myös kirjaamaan, mikä heidän harrastamistaan aktiviteeteista oli kyseisellä käynnillä heille tärkein. Lähes puolet vastaajista (46 %) piti tärkeimpänä harrastuksena melontaa (kuva 6). Miehillä seuraavaksi tärkeimmät aktiviteetit olivat luonnon tarkkailu (7 %), kalastus (7 %), retkeily (6 %) ja telttailu tai muu leiriytyminen maastossa (6 %). Naisille melonnan jälkeen tärkeimmät aktiviteetit olivat luonnon tarkkailu (16 %), retkeily (13 %) ja telttailu tai muu leiriytyminen maastossa (8 %). Toisin kuin miehillä kellään naisella kalastus ei ollut tärkein aktiviteetti.

Kuva 5. Erilaisten harrastusten suosio kyseisellä käynnillä Koloveden kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 12. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Koloveden kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	62	32	41	23	103	27
4–6	76	40	70	39	147	39
7–9	37	19	44	24	83	22
10 tai enemmän	17	9	25	14	42	11
Yhteensä	192	100	180	100	375	100

Kuva 6. Vastanneiden tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Koloveden kansallispuistossa.

3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneilta kysyttiin, minkä pituisen matkan he olivat kulkeneet puistossa omin voimin. Liikkumismuodon pystyi valitsemaan seuraavista vaihtoehtoista: patikoiden, meloen, soutaen tai muu. Liikkumismuotoja sai merkitä useamman.

Kolovedellä noin 73 % vastanneista ilmoitti liikkuneensa meloen, 47 % patikoiden ja 7 % soutaen. Pisimpiä matkoja kuljettiin meloen. Enimmillään melontamatkaksi oli ilmoitettu 200 km, soutu- matkaksi 40 km ja patikointimatkaksi 30 km. Tulosten tulkinnan haasteena on se, että jotkut vastaajista meloivat Koloveden lisäksi ympäristön vesistöissä ja esimerkiksi liikkuivat melontaretkel- lään Koloveden ja Linnasaaren kansallispuistojen väliä. Tästä syystä osa vastaajista on voinut

arvioida kuljetuksi matkaksi koko retken aikana kuljetun matkan eikä vain Koloveden kansallispuistossa kuljettua matkaa. Tämä kohottaa keskiarvoa erityisesti melonnan tapauksessa ja tästä syystä mediaani antaa luotettavamman arvion keskimäärin kuljetusta matkasta. Meloen kuljettu matka mediaanin mukaan on 25 km, soutaen 10 km ja patikoiden 5 km (taulukko 13). Muuksi liikkumismuodoksi oli parissa tapauksessa merkattu suppailu ja uinti (taulukko 14). Useasti muissa liikkumistavoissa oli mainittu myös veneily, pienvene ja sähkömoottori, mutta koska niitä ei lasketa omin voimin liikkumiseen, ei niitä tässä tarkastella.

Kun yhdistetään vastaajien käynneillään kulkemat matkat ja alueen käyntimäärätieto, pystytään arvioimaan Koloveden kansallispuistossa kuljettu matka keskimäärin vuodessa. Kolovedellä kuljetaan yhteensä noin 277 500 kilometriä vuodessa (taulukko 13). Tämä luku on saatu käyttäen vuoden 2018 käyntimäärää (16 820) ja kuljettujen matkojen mediaaneja, jotka tuottavat luotettavamman arvon kuin keskiarvo, joka on herkkä ääriarvoille.

Taulukko 13. Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain käynnillä Koloveden kansallispuistossa. Vastaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla. Viimeisen sarakkeen arvo on laskettu käyttäen puiston vuoden 2018 käyntimäärää (16 820 käyntiä) ja vastanneiden ilmoittamien kuljettujen matkojen mediaaneja.

Liikkumistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet					Kuljettu matka, km/v
				Min	25%	Med	75%	Max	
Patikoiden	166	6,7	5,09	1	3	5	10	30	30 152
Meloen	256	35,4	35,06	2	15	25	40	200	232 501
Soutaen	24	14,0	11,18	1	6	10	18	40	8 718
Muuten, miten?	17	13,4	12,74	1	2	10	20	40	6 175
Vastanneita yhteensä	353	23,2	29,8			14,0			277 546

Taulukko 14. Kävijöiden muut liikkumismuodot Koloveden kansallispuistossa.

Muu liikkumistapa	Kpl
Bike	1
Pienvene	1
Sailing	1
Soutaen ja sähkömoottorilla	1
Suppaillen	2
Sähkömoottori	1
Uiden	2
Veneillen	9
Yhteensä	18

3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijätutkimuksessa kysyttiin, missä päin puistoa vastaaja oli liikkunut tai aikoi liikkua sen kertaisten käyntinsä aikana. Yleisin käyntikohde oli Kirkkorannan sisääntulo (69 %), sillä se on suosituin sisääntulo Koloveden kansallispuistoon (taulukko 15). Tämä johtuu siitä, että Kirkkorannassa on veneiden, kanoottien ja kajakkien vesillelaskupaikka, telttailualueita ja grillikatot. Kirkkoranta oli vastaavasti myös haastattelupaikoista tuottavin. Toisella sisääntulolla Käkövedellä kävi vain 9 % vastaajista.

Suosituin käyntikohde Kirkkorannan jälkeen on Ukonvuori (50 %), josta löytyy kivikautinen kalliomaalaus ja joka sijaitsee parin kilometrin melontamatkan päässä Kirkkorannasta. Vieruvuoren kalliomaalauksilla oli käynyt 10 % kävijöistä. Suosituimpia telttailualueita olivat Pitkäsaaren (30 %), Syväniemen (30 %), Lohilahden (27 %) ja Vaajasalon (26 %) telttailualueet. Pitkäsaaren suosiota kasvattaa sen sijainti puiston pohjoisosassa, jossa moottoriveneilykieltoa ei ole. Lohilahden telttailualueelle pääsee lisäksi Nahkiaissalon polulta, mikä lisää sen kävijämääriä.

Vastaajista 29 % oli vierailut Nahkiaissalon luontopolulla ja 11 % Mäntysalon luontopolulla. Nahkiaissalon polku on suosituin, sillä sinne pääsee jalkaisin Nahkiaissalon parkkipaikalta. Mäntysalon polku sijaitsee Mäntysalon saarella ja sinne pääsee vain vesiteitse. Mäntysaloon pääsee myös moottoriveneellä, sillä sen venelaituri sijaitsee moottoriveneilykiellon ulkopuolella Pitkäsaaren lähellä.

Muissa kohteissa oli mainittu 7 kertaa Havukkavuori, 6 kertaa Huhtiniemi ja kerran ”vesillä” (taulukko 16). Havukkavuori on puiston eteläosissa ja sieltä löytyy myös kalliomaalauksia. Huhtiniemi on puiston lounaisosassa oleva pieni tila kesäkaudella viikoittain vaihtuville lammaspaimenille.

Taulukko 15. Käyntien alueellinen jakautuminen Koloveden kansallispuistossa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohde	Kpl	%
Nahkiaissalon polku	109	29
Mäntysalon polku	41	11
Ukonvuori	186	50
Vieruvuoren kalliomaalaukset	36	10
Muu	14	4
Vaajasalon telttailualue	97	26
Syväniemen telttailualue	111	30
Pyylinojan telttailualue	64	17
Pitkäsaaren telttailualue	112	30
Lapinniemen telttailualue	78	21
Laajakaarten telttailualue	91	24
Hirviniemen telttailualue	62	17
Lohilahden telttailualue	102	27
Kirkkorannan sisääntulo	257	69
Käköveden sisääntulo	33	9
Vastanneita yhteensä	375	

Taulukko 16. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet Koloveden kansallispuistossa.

Käyntikohde muu	Kpl
Havukkavuori	7
Huhtiniemi	6
Vesillä	1
Yhteensä	14

3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista 67 % oli yöpyjiä ja 33 % päiväkävijöitä (taulukko 17). Yöpyjien käynti kesti kansallispuistossa yhdestä vuorokaudesta 21 vuorokauteen. Päiväkävijöiden käynnit olivat kestoltaan yhdestä tunnista 12 tuntiin. Keskimääräinen päiväkäynti oli 5 tuntia, ja yöpyjien vierailu puistossa oli keskimäärin 3 vuorokauden mittainen. Miehet yöpyivät puistossa aavistuksen yleisemmin (53 %) kuin naiset (46 %). Miesten ja naisten päiväkäyntien ja yöpymisten kestoissa ei ollut juuri eroja. Yhdistämällä päiväkävijöiden ja yöpyjien viipymät käyntimääriin, saadaan Koloveden kansallispuiston kokonaisviipymäksi vuonna 2018 noin 39 800 kävijävuorokautta (taulukko 17).

Käynnin kokonaiskestossa Koloveden kansallispuistossa ja sen lähialueella on otettu huomioon ainoastaan matkailijat (taulukko 18). Matkailijoiksi lasketaan henkilöt, jotka eivät asu pysyvästi kansallispuiston lähikunnissa eli Enonkoskella, Savonlinnassa, Heinävedellä tai Varkaudessa. Matkailijoita oli tutkimukseen osallistuneista 82 %. Matkailijoista 94 % yöpyi joko kansallispuistossa tai kansallispuiston lähialueella. Matkailijoiden päiväkäynti puistossa ja sen lähialueella oli kestoltaan yhteensä keskimäärin 6 tuntia ja yöpyminen 6 vuorokautta. Pisimmillään kansallispuistossa ja sen lähialueella viivytettiin yhteensä 30 vuorokautta.

Koloveden kansallispuistossa yöpyvistä 93 % yöpyi omassa majoitteessa (telтта, laavu tms.) ja 6 % yöpyi vuokratuvassa (taulukko 19). Omassa majoitteessa yövyttiin keskimäärin noin 3 yötä ja vuokratuvassa 4 yötä. Kansallispuiston lähialueella suosituin yöpymistapa oli oma majoite (35 %) (taulukko 20). Seuraavaksi suosituimmat yöpymistavat olivat vuokramökki (27 %) ja hotelli (20 %). Monet muun vaihtoehdon valinneista olivat kirjoittaneet yöpyneensä ystävän tai tuttavän luona.

Taulukko 17. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus, käynnin kesto alueella (tunteja/vuorokausia) sekä kävijävuorokaudet Koloveden kansallispuistossa, vuoden 2018 käyntimäärällä (16 820 käyntiä) laskettuna.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)					Kokonaisviipymä, kävijävuorokausia
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max	
Päiväkävijät	123	33	4,8	4	6	1	12	1 109
Miehet	59	48	4,8			1	12	
Naiset	64	52	4,9			1	12	
Yöpyjät	252	67	3,4	3	2	1	21	38 720
Miehet	133	53	3,4			1	21	
Naiset	116	46	3,5			1	20	
Yhteensä	375							39 829

Taulukko 18. Matkailijoiden käynnin kesto Koloveden kansallispuistossa ja sen lähialueella sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	20	6	6,1	4	4	2	12
Miehet	6	30	6,2			2	12
Naiset	14	70	6,0			2	12
Yöpyjät	289	94	5,6	4	2	1	30
Miehet	151	52	5,6			1	28
Naiset	135	47	5,7			1	30
Yhteensä	309						

Taulukko 19. Yöpymisten kesto (vrk) yöpymistavoittain Koloveden kansallispuistossa (n = 243).

Yöpymistapa	n	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Vuokratupa	15	4,1	2,83	1	1	6	7	7
Oma majoite (laavu, teltta tms.)	225	3,2	2,56	1	2	2	4	21
Muu, mikä?	6	2,8	2,04	1	1	4	5	5

Taulukko 20. Yöpymisten kesto (vrk) yöpymistavoittain Koloveden kansallispuiston lähialueella (n = 171).

Yöpymistapa	n	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotelli	34	1,6	0,70	1	1	2	2	3
Vuokramökki	47	5,2	3,44	1	2	6	7	14
Lomaosake	1	2,0		2	2	2	2	2
Oma mökki	15	11,4	7,96	2	5	10	17	30
Asuntoauto tai -vaunu	8	1,5	0,76	1	1	1	2	3
Oma majoite (laavu, teltta tms.)	59	4,4	4,38	1	1	2	7	18
Muu, mikä?	23	3,1	2,90	1	1	2	4	13

Ensimmäistä kertaa Koloveden kansallispuistossa oli käymässä 67 % vastaajista (taulukko 21). Miehistä 37 % oli vierailut puistossa aiemmin, mutta naisissa sama osuus oli vain 28 %. Puistossa aiemmin käyneet vastaajat olivat käyneet puistossa viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin 4 kertaa ja enimmillään 50 kertaa (taulukko 22). Puiston alueella ja lähetyvillä on paljon mökkejä, joista Kolovedellä käydään mielellään jopa useampi kerta vuodessa. Aiemmin käyneet vastaajat olivat käyneet ensimmäistä kertaa puistossa keskimäärin 12 vuotta sitten, vuonna 2006 (taulukko 23). Aikaisin vierailu oli tapahtunut jo paljon ennen puiston perustamista, vuonna 1960. Viimeisin vierailu oli keskimäärin 4 vuotta sitten, vuonna 2014.

Taulukko 21. Käynnin toistuvuus Koloveden kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	112	63	118	72	231	67
Käynyt aikaisemmin	66	37	46	28	113	33
Yhteensä	178		164		344	

Taulukko 22. Koloveden kansallispuistossa aiemmin vierailneiden käynnit viimeisten viiden vuoden aikana.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	113	4,4	8,05	0	1	2	3	50

Taulukko 23. Koloveden kansallispuistossa aiemmin vierailneiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	118	2005,9	11,63	1960	1999	2010	2016	2018
'n' vuotta sitten	118	12,1	11,63	0	2	9	19	58
Viimeksi käynyt								
vuonna	106	2013,6	7,41	1977	2014	2017	2017	2018
'n' vuotta sitten	106	4,4	7,41	0	1	1	4	41

3.2.6 Saapuminen alueelle

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimushaastattelut suoritettiin kesä-syyskuussa. Yli puolet (57 %) tutkimukseen vastanneista oli saapunut puistoon heinäkuussa (taulukko 24). Samaten vastauksia saatiin eniten heinäkuulta (55 %). Heinäkuun vilkkaus ei selity pelkästään suomalaisten lomasesongilla vaan myös heinäkuun poikkeuksellisen helteisillä ja sateettomilla säillä. Toiseksi yleisin vastaus- (22 %) ja saapumiskuukausi (19 %) oli elokuu, joka on keskieurooppalaisten yleisin kesälomakuukausi. Kesäkuussa sekä saapuneita että vastanneita oli 16 %. Syyskuussa kävijämäärä alkoi jo laskea ja saapuneita oli 7 % ja vastanneita samaten 7 %.

Viikonpäivistä vilkkaimpia puistoon saapumispäiviä olivat perjantai (18 %) ja maanantai (17 %) (taulukko 25). Vastauksia saatiin eniten viikonloppuisin: perjantaisin 15 %, lauantaisin 20 % ja sunnuntaisin 15 %. Vastanneista 63 % oli saapunut puistoon kello 10–16 (taulukko 26). Vastausajankohdat sijoittuvat aikavälille 10–20 ja vastauksia saatiin tasaisesti lähes koko aikaväliltä. Ai-noastaan viimeiset kaksi tuntia olivat hiljaisemmat, silloin saatiin vain 9 % vastauksista.

Koloveden kansallispuistoon oli yleisimmin matkustettu henkilöautolla (88 %) (taulukko 27). Viimeisin käytetty kulkuväline puistoon saavuttaessa oli myös useimmin henkilöauto (84 %) (taulukko 28). Asuntovaunullisella henkilöautolla tai matkailuvaunulla puistoon on saapunut 8 % vastaajista. Kanootilla, kajakilla tai soutuveneellä puistoon saapui 5 % vastaajista. Nämä kävijät olivat usein meloneet puistoon läheisestä Linnasaaren kansallispuistosta. Vesiteitse oli saavuttu myös pienveneellä (2 %) ja makuupaikkaisella matkaveneellä (1 %). Muihin saapumiskulkuvälineinä oli ilmoitettu mm. polkupyörä, peukalokyyti ja moottoripyörä (taulukko 29).

Taulukko 24. Koloveden kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain.

Kuukausi	Saapumisvpm		Vastausvpm	
	kpl	%	kpl	%
Kesäkuu	61	16	59	16
Heinäkuu	215	57	205	55
Elokuu	71	19	84	22
Syyskuu	27	7	27	7
Yhteensä	374	100	375	100

Taulukko 25. Koloveden kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumisvpm		Vastausvpm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	63	17	44	12
Tiistai	54	14	45	12
Keskiviikko	43	11	58	15
Torstai	57	15	40	11
Perjantai	68	18	56	15
Lauantai	56	15	74	20
Sunnuntai	33	9	58	15
Yhteensä	374	100	375	100

Taulukko 26. Koloveden kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00-9:59	16	4		
10:00-11:59	83	22	82	22
12:00-13:59	75	20	85	23
14:00-15:59	78	21	76	20
16:00-17:59	37	10	97	26
18:00-19:59	49	13	34	9
20:00-21:59	21	6	1	0
22:00-7:59	12	3		
Yhteensä	371	100	375	100

Taulukko 27. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Koloveden kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	329	88
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	28	8
Tilausbussi (ryhmämatka)	1	0
Juna	13	3
Lentokone	27	7
Pienvene	7	2
Matkavene, jossa makuupaikkoja	3	1
Kanootti, kajakki tai soutuvene	19	5
Jokin muu, mikä?	8	2
Vastanneita yhteensä	373	

Taulukko 28. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo Koloveden kansallispuistoon saavuttaessa.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	305	84
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	28	8
Pienvene	6	2
Matkavene, jossa makuupaikkoja	3	1
Kanootti, kajakki tai soutuvene	17	5
Jokin muu, mikä?	5	1
Yhteensä	364	100

Taulukko 29. Vastanneiden muu kulkuneuvo Koloveden kansallispuistoon saavuttaessa.

Kulkuneuvo muu	Kpl
Bicycle	3
Bus	2
Hitch hiking	1
Moottoripyörä	1
Pakettiauto	1
Yhteensä	8

3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Vastaajia pyydettiin arvioimaan heidän kyseiseen käyntiinsä liittyvät kulut Koloveden kansallispuistossa ja sen lähialueella, jotta pystyttäisiin arvioimaan kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu kansallispuiston edeltävän vuoden 2018 käyntimäärään, joka oli 16 820. Osalle vastaajista tuntui vaikealta ja vaivalloiselta vastata. Esimerkiksi osa vastaajista oli merkannut, että oli käyttänyt rahaa, mutta ei ollut eritellyt minkäänlaisia summia. Osa oli taas eritellyt kulunsa, mutta ei merkinnyt oliko kyse henkilökohtaisista vai perheen tai seurueen kokonaiskuluista. Jotkut myös ohittivat kysymyksen, koska eivät osanneet eritellä kulujaan. Joka tapauksessa vastauksista pystyy tekemään päätelmiä rahankäytöstä ja paikallistaloudellisista vaikutuksista. Niiden arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 31.

Keskimäärin vastaajat olivat käyttäneet käynnillensä rahaa 106 euroa (taulukko 30). Majoittujilta kului rahaa noin 121 euroa käyntiä kohden ja päiväkävijöiltä 19 euroa. Käyntikertaa kohden keskimäärin eniten rahaa käyttivät ulkomaiset majoittujat (142 euroa) ja vähiten kotimaiset päiväkävijät (19 euroa).

Taulukko 30. Koloveden kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	373	318	55
Keskimääräinen kulutus (€)	106	121	19
Kotimaiset matkailijat, n	224	193	31
Keskimääräinen kulutus (€)	101	114	19
Ulkomaiset matkailijat, n	113	110	3
Keskimääräinen kulutus (€)	139	142	–*
Lähialueen asukkaat, n	24	6	18
Keskimääräinen kulutus (€)	28	–*	20

*havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 31. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välilliseksi vaikutukseksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palvelujen ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Koloveden kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset laskettuna vuoden 2018 käyntimäärällä olivat 1 777 897 euroa ja työllisyysvaikutukset noin 17 henkilötyövuotta (taulukko 32). Nämä luvut kuvaavat alueelle kävijöiden rahankäytöstä muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Menolajeittain tarkasteltuna Koloveden kansallispuiston kävijät käyttivät eniten rahaa muihin menoihin, jotka sisältävät muun muassa kalastusluvut ja varusteiden ja välineiden vuokrat (taulukko 32). Seuraavaksi eniten rahaa käytettiin majoittumiseen ja kahvila- ja ravintolakuluihin. Nämä kolme edellä mainittua menolajia tuottivat myös suurimmat tulo- ja työllisyysvaikutukset kansallispuiston lähialueelle.

Taulukko 32. Koloveden kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Koloveden kansallispuistossa ja sen lähialueella (n = 373) vuonna 2018.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	13,91	6 795	1	0
Paikallisliikenne ²	1,96	29 994	3	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppa-ostokset	26,13	106 790	10	1
Kahvila ja ravintola	9,71	143 281	13	2
Majoittuminen	23,42	358 040	33	5
Ohjelmapalvelut ³	2,67	40 816	4	0
Muut menot ⁴	28,40	385 235	36	5
Välittömät vaikutukset yhteensä		1 070 951	100 %	14
Välilliset vaikutukset		706 946		3
Kokonaisvaikutukset		1 777 897		17

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastusluvut, varusteiden ja välineiden vuokrat

Tarkasteltaessa matkakohteen tärkeyttä selviää, että suurimman taloudellisen vaikutuksen tuottavat ne kävijät, joille Koloveden kansallispuisto on matkan tärkein tai ainoa kohde (taulukko 33). Näiden kävijöiden paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset ovat 965 279 euroa ja työllistävä vaikutus 9 henkilötyövuotta. Kävijöiden, joille Kolovesi oli yksi monista kohteista, paikallistaloudelliset vaikutukset ovat puolestaan 772 213 euroa ja työllistävä vaikutus 7 henkilötyövuotta.

Suurin vaikutus Koloveden kansallispuiston ja sen lähialueen taloudelle on kotimaisilla matkailijoilla, jotka tuottavat yhteensä 969 859 euroa (taulukko 34). Ulkomaisten matkailijoiden paikallistaloudellinen vaikutus on myös merkittävä (810 055 euroa), vaikka heitä on kävijöistä vain kolmasosa. Ulkomaiset matkailijat käyttivät eniten rahaa muihin menoihin ja kotimaiset matkailijat majoittumiseen. Suurin osa tulo- ja työllisyysvaikutuksista (98 %) kertyy majoittujilta eli kävijöiltä, jotka ovat majoittuneet puistossa ja/tai sen lähialueella (taulukko 35). Päiväkävijöiden vaikutukset olivat vastaavasti vain noin 2 % koko tulo- ja työllisyysvaikutuksista, siis huomattavasti vähemmän kuin mikä oli heidän osuutensa vastanneista (15 %).

Taulukko 33. Koloveden kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2018.

Menolaji	Tärkein kohde n = 212		Yksi monista kohteista n = 141		Ennalta suunnittelematon n = 18		Yhteensä n = 371	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3 354	0,0	2 944	0,0	520	0,0	6 818	0,1
Paikallisliikenne ²	23 974	0,2	6 182	0,1	0	0,0	30 156	0,3
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	58 963	0,8	42 730	0,6	5 673	0,1	107 366	1,5
Kahvila ja ravintola	62 179	0,8	75 711	1,0	6 164	0,1	144 054	1,9
Majoittuminen	148 638	2,0	210 095	2,8	1 236	0,0	359 970	4,9
Ohjelmapalvelut ³	15 903	0,2	23 484	0,3	1 649	0,0	41 036	0,5
Muut menot ⁴	265 237	3,3	107 633	1,3	14 442	0,2	387 312	4,8
Välittömät vaikutuk- set yhteensä	578 248	7	468 779	6	29 685	0	1 076 711	14
Välilliset vaikutukset	387 031	2	303 434	1	20 282	0	710 748	3
Kokonaisvaikutukset⁵	965 279	9	772 213	7	49 967	0	1 787 458	17

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastusluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 34. Koloveden kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2018.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 224		Ulkomaiset matkailijat n = 113		Lähialueen asukkaat n = 24		Yhteensä n = 361	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	5 440	0,1	1 268	0,0	202	0,0	6 909	0,1
Paikallisliikenne ²	8 118	0,1	22 767	0,2	106	0,0	30 991	0,3
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	66 506	0,9	40 300	0,6	2 355	0,0	109 161	1,5
Kahvila ja ravintola	90 879	1,2	54 934	0,7	102	0,0	145 915	2,0
Majoittuminen	218 515	3,0	141 367	1,9	0	0,0	359 881	4,9
Ohjelmapalvelut ³	22 686	0,3	12 014	0,1	7 455	0,1	42 155	0,5
Muut menot ⁴	173 700	2,1	213 851	2,6	4 697	0,1	392 248	4,8
Välittömät vaikutuk- set yhteensä	585 844	8	486 500	6	14 916	0	1 087 260	14
Välilliset vaikutukset	384 015	2	323 555	1	10 432	0	718 001	3
Kokonaisvaikutukset⁵	969 859	9	810 055	8	25 348	0	1 805 262	17

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastusluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 35. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Koloveden kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2018.

Menolaji	Päiväkävijät n = 55		Majoittajat n = 318		Yhteensä n = 373	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	377	0,0	6 418	0,1	6 795	0,1
Paikallisliikenne ²	102	0,0	29 892	0,3	29 994	0,3
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	2 668	0,0	104 122	1,4	106 790	1,5
Kahvila ja ravintola	2 868	0,0	140 413	1,9	143 281	1,9
Majoittuminen	6 149	0,1	351 891	4,8	358 040	4,8
Ohjelmapalvelut ³	8 035	0,1	32 781	0,4	40 816	0,5
Muut menot ⁴	3 982	0,0	381 253	4,7	385 235	4,7
Välittömät vaikutukset yhteensä	24 181	0	1 046 770	14	1 070 951	14
Välilliset vaikutukset	16 124	0	690 822	3	706 946	3
Kokonaisvaikutukset⁵	40 305	0	1 737 592	17	1 777 897	17

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastusluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijätutkimuksessa selvitettiin myös, miten kävijät kokivat käyntinsä kansallispuistossa vaikuttavan heidän yleiseen terveydentilaansa ja hyvinvointiinsa. Kysymyksessä hyvinvointi oli jaoteltu sosiaaliseen, psyykkiseen ja fyysiseen, ja vastaajat pystyivät merkitsemään, kuinka paljon uskoivat käynnin lisännen hyvinvointia erikseen kaikilla osa-alueilla. Vastaajista 79 % koki kansallispuistokäynnin lisännen vähintään jonkin verran heidän sosiaalista hyvinvointiaan (esimerkiksi työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen) (taulukko 36). Vain 3 % vastaajista oli väitteestä jonkin verran tai täysin eri mieltä. 90 % vastaajista uskoi psyykkisen hyvinvoinninsa (esimerkiksi tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen) kohonneen vähintään jonkin verran ja vain 2 % oli jonkin verran tai täysin eri mieltä väittämästä. Vastanneista 88 % koki fyysisen hyvinvointinsa (esimerkiksi luontoaistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo) kohonneen vähintään jonkin verran ja vain 3 % oli päinvastainen mieltä. Jotkut vastaajista eivät osanneet arvioida kokemiaan hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia.

Tutkimuksessa kysyttiin, minkä arvoiseksi kävijät arvioivat rahassa mitattuna Koloveden kansallispuistossa kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset. Kysymyksessä oli annettu esimerkkejä kaupallisista palveluista ja niiden hinnoista, jotta kävijät voisivat verrata kansallispuistossa saamiensa terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kaupallisten palveluiden vastaaviin vaikutuksiin.

Vastaajien arviot terveys- ja hyvinvointivaikutukset vaihtelivat 2 eurosta 10 000 euroon (taulukko 37). Arvojen keskiarvo oli noin 503 € ja mediaani 200 €. Koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisen arvon arviointi oli monille vaikeaa ja kyselyyn vastanneista vain 78 % vastasi tähän kysymykseen. Kävijät eivät usein halunneet arvioida kansallispuistossa käymisen arvoa, vaan totesivat luonnon arvon olevan mittaamaton. Jotkut taas ajattelivat kysymyksen tarkoittavan summaa, jonka kävijä olisi valmis maksamaan pääsymaksusta puistoon.

Taulukko 36. Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset käynnin aikana Koloveden kansallispuistossa.

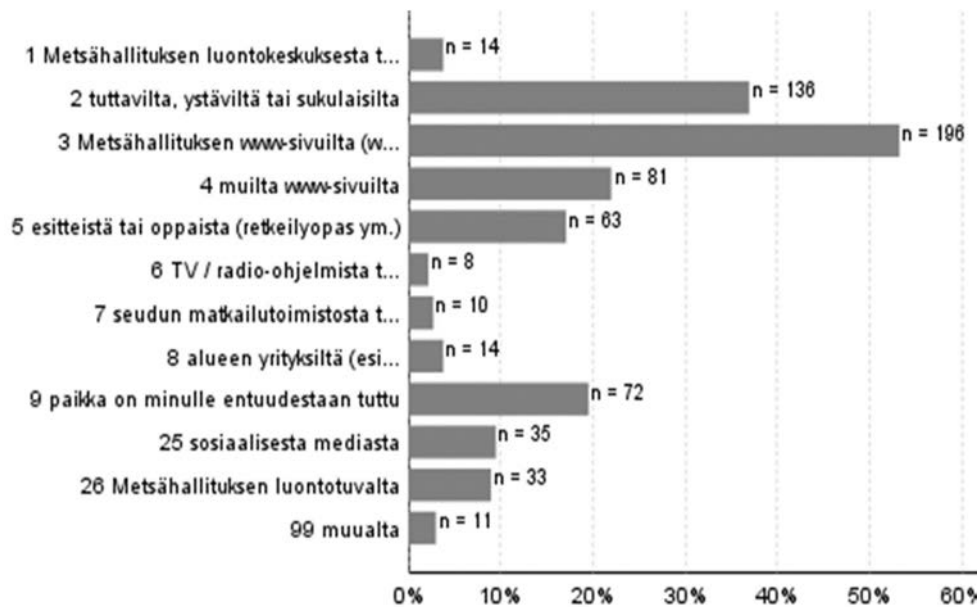
	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
			täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä		
	n	%							
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	368	98	1	2	18	31	48	4,23	0,88
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi	371	99	1	1	8	30	60	4,49	0,73
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	370	99	1	2	11	36	52	4,36	0,78
Yhteensä	372	99						4,36	0,80

Taulukko 37. Koloveden kansallispuistossa koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo.

Vastanneita		Keski-arvo, euroa	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25%	Med	75%	Max
295	78	503,42	975,76	2	70	200	500	10 000

3.2.9 Tietolähde

Tutkimuksessa kysyttiin, mistä kävijät olivat saaneet tietoa Koloveden kansallispuistosta. Vastaa- jista suurin osa oli saanut tietoa internetistä (kuva 7). Metsähallituksen verkkosivut (mm. luon- toon.fi ja retkikartta.fi) olivat olleet tietolähteenä yli puolelle vastanneista (53 %) ja muut verk- kosivut yli viidesosalle (22 %). Tuttavilta, ystäviltä ja sukulaisilta tietoa oli saanut yli kolmasosa (37 %), ja viidesosa (20 %) vastaajista totesi, että paikka oli hänelle ennestään tuttu. Muihin tie- tolähteisiin on mainittu mm. neljä kertaa Mennään metsään -polkujuoksukiertue ja kolme kertaa jokin kirja (taulukko 38).

Kuva 7. Vastanneiden tietolähteet (n = 368).

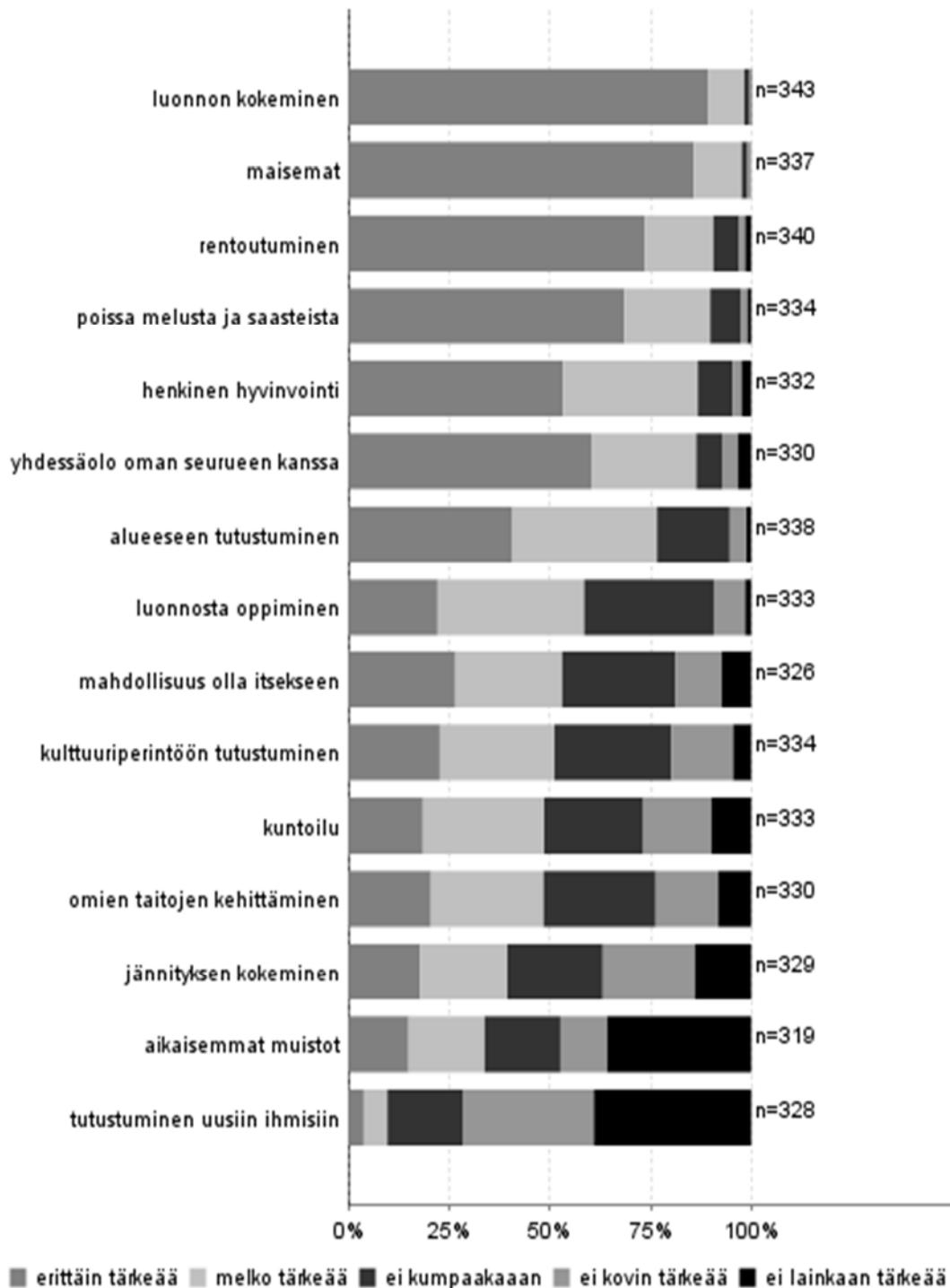
Taulukko 38. Vastanneiden muut tietolähteet.

Tietolähde muu	Kpl
Kansallispuistokirjasta	1
Lapsuusmuistoista	1
Map	1
Melontakirjasta	1
Melontaseura (HKK)	1
Mennään metsään -kampanja	4
Omatoimisesti, mökki Haukivedellä	1
Retkeilijän kansallispuistot -kirjasta	1
Saimaa Holidays/Jukka Laitinen	1
We followed the sign	1
Veljeltä	1
Von Leuten am Campingplatz	1
Yhteensä	15

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Tärkeimmät syyt Koloveden kansallispuistossa vierailulle olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen ja poissa melusta ja saasteista oleminen (kuva 8). Henkinen hyvinvointi ja yhdessäolo oman seurueen kanssa koettiin myös tärkeiksi. Uusiin ihmisiin tutustuminen, aikaisemmat muistot ja jännityksen kokeminen olivat vähiten tärkeitä vierailumotiiveja.

Kuva 8. Vastanneiden syyt Koloveden kansallispuistossa vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Koloveden kansallispuiston kävijät pitivät puiston palveluja ja rakenteita pääsääntöisesti vähintään melko hyvinä (kuva 9). Palveluista käytetyimpiä olivat tiestö (88 %), pysäköintipaikat (87 %), reittien opastetaulut (84 %), tulentekopaikat (83 %) ja yleisökäymälät (83 %). Vähiten käytettyjä palveluja Koloveden kävijöiden keskuudessa olivat Saimaan luonto- ja kulttuurikeskus Savonlinnassa (10 %), Koloveden luontotupa Enonkoskella (17 %) ja yrittäjien tuottamat palvelut (33 %).

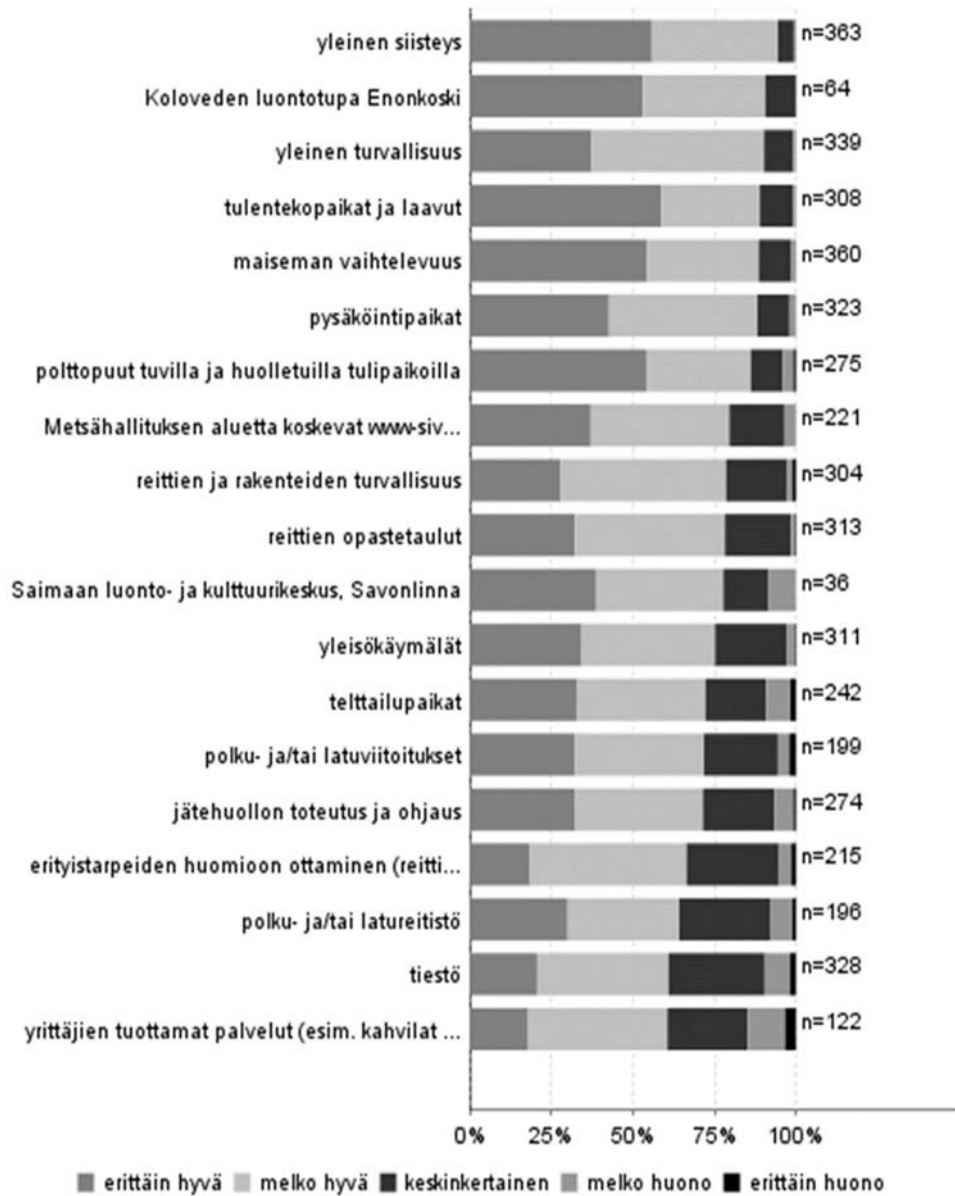
Palveluista tyytyväisimpiä vastaajat olivat tulentekopaikkoihin, polttopuuhuoltoon, pysäköintipaikkoihin, Metsähallituksen verkkosivuihin sekä reittien ja rakenteiden turvallisuuteen (kuva 9). Palvelut arvosteltiin asteikolla yhdestä viiteen, missä 1 oli erittäin huono ja 5 erittäin hyvä. Parhaimman palautteen saaneet palvelut olivat keskiarvoisesti välillä 4,0–4,5. Ympäristön laatutekijöistä parhaana pidettiin yleistä siisteyttä, jota 95 % vastaajista piti hyvänä tai melko hyvänä. Seuraavaksi parhaimpina pidettiin yleistä turvallisuutta ja maiseman vaihtelevuutta. Koloveden luontotupa ei ollut käyttöasteeltaan suuri, mutta siellä käyneistä vastaajista 91 % piti sitä vähintään melko hyvänä.

Palveluista huonoimpina pidettiin yrittäjien tuottamia palveluita, tiestöä ja polkureitistöä. Yrittäjien tuottamille palveluille 61 % vastanneista oli antanut hyvän arvostelun ja 11 % huonon. Keskiarvoksi yrittäjien tuottamat palvelut saivat 3,6, tiestö 3,7 ja polkureitistö 3,9. Polkureitistön osalta heikon arvosanan aiheutti erityisesti sen vähäisyys. Monet kävijät pitivät luontopolkuja hyvinä, mutta toivoivat niitä lisää.

Vastaajat arvioivat myös tyytyväisyytensä Koloveden kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan (taulukko 39). Tutkimukseen osallistuneista 94 % vastasi tähän kysymykseen ja 94 % heistä oli joko melko tyytyväinen ja erittäin tyytyväinen palveluiden ja rakenteiden määrään. Keskimääräiseksi arvosanaksi muodostui 4,4/5. Vain 1 % vastaajista oli melko tyytymätön ja kukaan ei ollut erittäin tyytymätön palveluiden ja rakenteiden määrään.

Taulukko 39. Vastanneiden tyytyväisyys Koloveden kansallispuiston palvelujen määrään kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %					Keskiarvo
	n	%	erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	354	94	0	1	5	50	44	4,4

Kuva 9. Vastanneiden mielipiteet Koloveden kansallispuistossa käyttämiensä palvelujen laadusta.

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijätutkimuksessa selvitettiin kävijöiden ennako-odotusten täyttymistä. Ennako-odotusten täyttymistä kysyttiin luonnonympäristön, harrastusmahdollisuuksien ja reittien ja rakenteiden suhteen. Odotusten täyttyminen arvioitiin numerolla yhdestä viiteen (1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin). Luonnonympäristö täytti vastaajien odotukset parhaiten. Se sai keskiarvoksi 4,81, ja 99 % vastaajista totesi, että luonnonympäristö vastasi heidän odotuksiaan vähintään melko hyvin (taulukko 40). Harrastusmahdollisuudet olivat myös hyvin kävijöiden ennako-odotusten mukaisia ja ne saivat keskiarvoksi 4,47. Reitit ja rakenteet vastasivat ennako-odotuksia kysytyistä tekijöistä heikommin, mutta nekin saivat keskiarvon 4,37. Minkään ennako-odotuksen täyttymisen osalta ei vastattu ”erittäin huonosti”.

Taulukko 40. Vastanneiden ennako-odotusten täyttyminen Koloveden kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

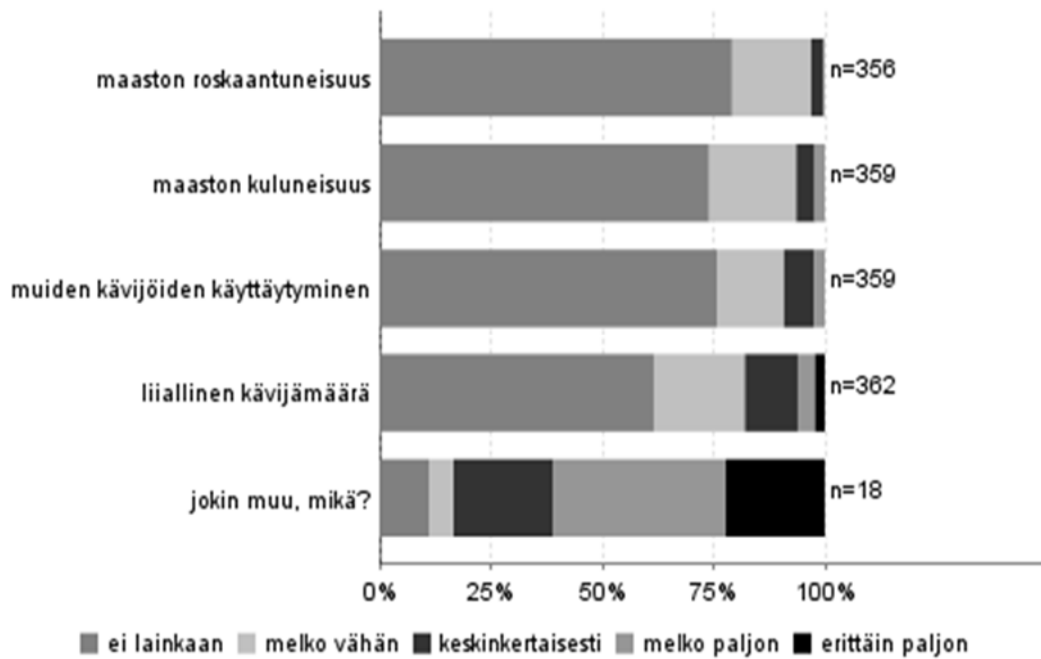
Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
			erittäin huonosti	melko huonosti	keskin-kertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
	n	%							
Luonnonympäristö	370	100	0	0	1	16	83	4,81	0,44
Harrastusmahdollisuudet	359	97	0	0	9	33	58	4,47	0,69
Reitit ja rakenteet	356	96	0	1	9	42	48	4,37	0,69
Yhteensä	370								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Kävijätutkimuksessa pyydettiin arvioimaan käyntiä Koloveden kansallispuistossa mahdollisesti häirinneitä tekijöitä. Mieliä pidettiin kysyttiin maaston roskaantuneisuudesta ja kuluneisuudesta, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden käyttäjien käyttäytymisestä. Edellä mainittujen lisäksi sai ilmoittaa jonkin muun häiriötekijän. Kaikkia häiriöitä arvioitiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritsevästi erittäin paljon, ... 5 = ei häirinyt lainkaan).

Vähiten kävijöitä häiritsevästi maaston roskaantuneisuus, joka häiritsevästi vain 3 % vastanneista keskin-kertaisesti, eikä ketään paljon (kuva 10). Maaston kuluneisuus ja muiden kävijöiden käyttäytymisen eivät myöskään olleet häiriöksi. Vastanneista 2 % koki maaston kuluneisuuden häirinneen melko paljon ja 3 % koki muiden kävijöiden käyttäytymisen häirinneen melko paljon. Liiallinen kävijämäärä häiritsevästi vastaajia eniten. Kävijämäärän melko paljon tai erittäin häiritseväksi koki 6 %. Kokonaisuudessaan edes kävijämäärä ei ollut suuri häiriötekijä, sillä 82 % ei kokenut sen häiritsevästi lainkaan.

Vastaajista 5 % oli maininnut jonkin muun häiriötekijän (taulukko 41). Moottoriveneet olivat saaneet neljä mainintaa ja telttailualueiden vähäisyys tai pienuus oli häirinyt kolmessa tapauksessa. Parkkipaikoista oli kaksi mainintaa, joista toisessa ongelmana oli parkkipaikan löytäminen Google Maps -karttapalvelusta ja toisessa parkkipaikan pieni koko. Muita yksittäisiä mainintoja saivat dronokuvaus, kova musiikki moottoriveneestä, talojen määrä, sade, ötökät, paarmat, puiden puute, yksikkökajakkien loppuminen ja Pyyliojan ankeus.

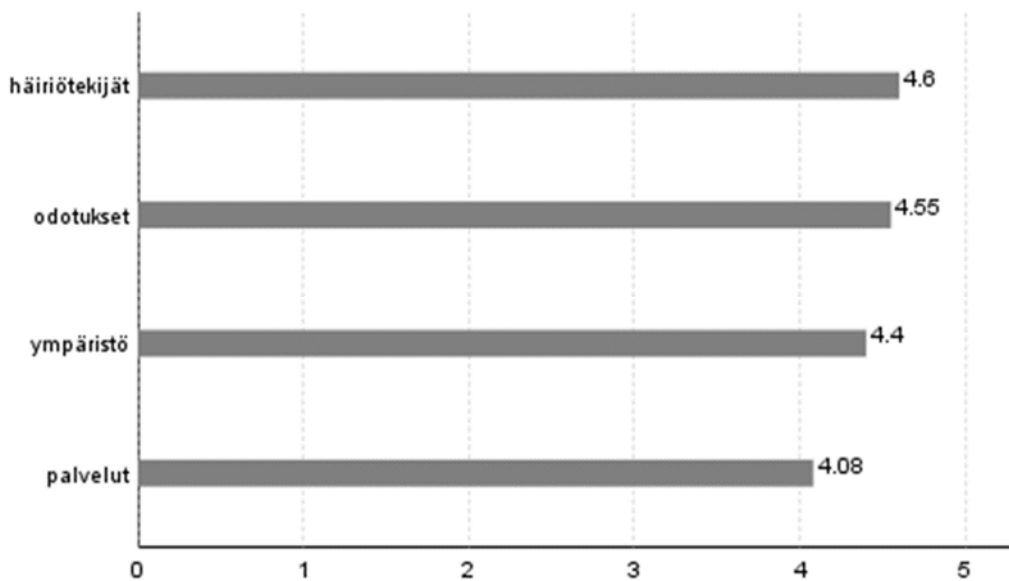
Kuva 10. Vastanneita häirinneet tekijät Koloveden kansallispuistossa.

Taulukko 41. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

Häiriö muu	Kpl
Dronekuvaus	1
Lots of houses around	1
Loud music on motor boat	1
Moottorivene	4
Not enough campsites	1
Paarmat	1
P-paikan löytäminen Google Mapsista	1
Puiden puute	1
Pyylinojan ankeus	1
Vesisade, mutta se kuuluu luontoon	1
Yksikkökajakit oli loppuun varattu	1
Zu kleine Campplätze	1
Zu kleine Lagerplätze für ganze Gruppen	1
Ötökät :)	1
Yhteensä	17

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Koloveden kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,31 asteikolla 1–5, jossa 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa (taulukko 42). Indeksiä voi käyttää valtakunnallisissa vertailuissa, kun tarkastellaan kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän kyseiseen käyntiinsä kansallispuistossa. Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu keskiarvoina seuraavista osatekijöistä: mielipiteet palvelujen ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Koloveden kansallispuisto sai jokaisen osa-alueen keskiarvoksi yli 4, joten Kolovedellä kävijät olivat kohtuullisen tyytyväisiä (kuva 11).

Kuva 11. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Koloveden kansallispuistossa.

Taulukko 42. Kävijättyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijättyytyväisyysindeksi Koloveden kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huono, ..., 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,29	Yleinen turvallisuus	4,27	Luonnonympäristö	4,81	Maaston kuluneisuus	4,65
Tiestö	3,70	Yleinen siisteys	4,50	Harrastusmahdollisuudet	4,47	Maaston roskaantuneisuus	4,76
Reittien opastetaulut	4,09	Maiseman vaihtelevuus	4,41	Reitit ja rakenteet	4,37	Liiallinen kävijämäärä	4,35
Polku- ja/tai latureitistö	3,86					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,64
Polku- ja/tai latuviitoitukset	3,96						
Tulentekopaikat ja laavut	4,47						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,36						
Yleisökäymälät	4,06						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,97						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,79						
Telttailupaikat	3,95						
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	4,13						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)	3,61						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,03						
Palveluiden määrä	4,38						
Aluekohtainen keskiarvo	4,08		4,40		4,55		4,60
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,08		4,40		4,55		4,60
Aluekohtainen kävijättyytyväisyysindeksi					4,29		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijättyytyväisyysindeksi					4,31		

3.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Kävijätutkimuslomakkeen lopussa oli tilaa vapaamuotoiselle palautteelle. 73 henkilöä (19 % vastaajista) antoi avointa palautetta ja nämä palautteet löytyvät liitteestä 6. Kiitoksia ja kehuja Koloveden kansallispuistosta, sen luonnosta ja palveluista oli 26 % kaikista avoimista palautteista. Kehittämisehdotuksia palveluista ja rakenteista oli noin 45 % palautteista ja valituksia oli 15 %. Muut avoimet palautteet olivat tiedusteluja tai muita ajatuksia.

Koloveden kansallispuisto sai kehuja sen kauniista luonnosta ja puhtaasta ja rauhallisesta ympäristöstä. Retkeilymahdollisuuksia ja maisemia arvostettiin paljon. Ulkomaalaiset kävijät kehuivat myös puiston luonnontilaisuutta, palveluita ja sitä, että puistoon oli vapaa pääsy.

Kehittämisehdotuksia tuli paljon palvelurakenteisiin liittyen. Laitureihin monet toivoivat kiinnitysrenkaita. Telttailualueille haluttiin lisää teltta-alustoja ja joitakin isompia teltta-alustoja, sillä ilmeisesti heinäkuun helteiden ja kävijäpiikin aikaan teltta-alustoja oli liian vähän ja suurin osa teltta-alustoista oli liian pieniä tunneliteltoille. Vanhojen ja kuluneiden teltta-alustojen huoltoa ja uusimista toivottiin myös. Kivisen maaston vuoksi Kolovedellä teltan pystyttäminen puisten teltta-alustojen ulkopuolella on hankalaa. Vastaajat toivoivat myös lisää reittimahdollisuuksia erityisesti patikointiin. Myös melontareittiehdotuksia ja melontareittien merkintää maastossa toivottiin. Parkkipaikkojen tarkkoja osoitteita toivottiin myös Metsähallituksen verkkosivuille, jotta navigointi puistoon olisi helpompaa. Yleisesti puiston huollon parantamisesta tehtiin kehitysehdotuksia kävijämäärän kasvaessa jatkuvasti. Alla yksi esimerkki palautteesta:

*Leiripaikoista ja huollosta karsiminen tekee todella surulliseksi :(Harkitsisin vielä Lapin-
niemen uudelleenkäyttöönottoa polttopuiden osalta. Leiripaikka on hyvällä sijainnilla ja
ylläpito edullista verrattuna purkamiseen ja uudelleenrakentamiseen! Nyt siellä revitään
puista tuohet ja maapuut poltetaan. Kolovedellä on ollut erityisen hyvät telttalavetit,
mutta niitä pitäisi pitää kunnossa (kuten kaikkea muutakin). Nyt viimeisen viiden vuoden
aikana rakenteet rapistuvat – samalla, kun väkeä on koko ajan enemmän. Tilanne ei var-
masti helpota tulevaisuudessa. Priorisointia – huoltoväen vähyyys näkyy ikävästi kävijöille!
Puisto on yksi upeimmista, joten rakenteiden soisi pysyvän kunnossa; muuten kävijät käyt-
täytyvät harkitsemattomasti ja luonto kärsii.*

Vapaan palautteen valitukset koskivat yleensä puiston palveluita ja rakenteita. Monet valitukset koskivat huusseja: ovista puuttui hakasia ja sekä kuivikekariketta että karikelapioita puuttui monista huusseista. Muita valituksia tuli kuluneista teltta-alustoista ja polttopuuhuollosta. Yksittäisiä valituksia tuli moottoriveneistä, äänekkäästä retkiseurueesta vastarannan telttailualueella yöllä ja välinevuokrausfirman asiakaspalvelusta.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus tehtiin kesä-syyskuussa 2018. Vastauksia saatiin 375 ja vastaajista 48 % oli naisia ja 52 % miehiä. Vastanneiden keski-ikä oli noin 42 vuotta. Vastaajista 65 %:lla oli joko ylempi tai alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto. Naiset olivat kouluttautuneempia kuin miehet. Tutkimuksen vastaajista 32 % oli ulkomaalaisia matkailijoita, 62 % kotimaisia matkailijoita ja 7 % kansallispuiston lähialueella asuvia kävijöitä. Ulkomaalaisten kävijöiden suhteellinen määrä on suurempi kuin missään muussa Suomen kansallispuistossa. Ulkomaalaiset matkailijat olivat useimmiten Saksasta, Venäjältä tai Sveitsistä.

Koloveden kansallispuistossa retkeiltiin tyypillisimmin 2–5 hengen seurueessa ja seurue koostui 60 %:lla vastaajista oman perheen jäsenistä. Alle viidesosalla oli mukana alle 15-vuotiaita lapsia, joiden keski-ikä oli 9 vuotta. Suurin osa vastaajista saapui Kolovedelle suunnitellusti: Kolovesi oli matkan ainoa tai tärkein kohde 57 %:lle vastaajista ja vain 5 % saapui alueelle ennakolta suunnittelematta. Muut kohteet Koloveden lisäksi olivat usein muita kansallispuistoja tai muita lähialueen kohteita.

Kansallispuistoon tultiin yleisimmin melomaan, tarkkailemaan luontoa, uimaan, retkeilemään ja telттаilemaan. Tärkein harrastus lähes puolelle (46 %) vastaajista oli melonta. Merkittävimmät syyt kävijöiden saapumiseen Kolovedelle olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen ja pääsy pois melusta ja saasteista. Vähiten puistoon tultiin tutustumaan uusiin ihmisiin ja aikaisempien muistojen takia.

Kolovedellä yleisin käyntikohde oli Kirkkorannan vesillelasku- ja opastepaikka. Puolet vastaajista vieraili Ukonvuorella, ja suosituimmat telttailualueet olivat Syväniemi, Pitkäsaari, Lohilahti ja Vaajasalo. Nahkiaissalon luontopolku oli yleisempi vierailukohde kuin Mäntysalon luontopolku, jonne pääsee vain vesiteitse.

Kolmasosa tutkimukseen vastanneista oli kansallispuistossa päiväkäynnillä ja kaksi kolmasosaa yöpyi puistossa. Päiväkävijöiden käynnin kesto puistossa oli keskimäärin 4,8 tuntia ja yöpyjien 3,4 vuorokautta. Yöpyjistä 93 % yöpyi omassa majoitteessa, kuten teltassa, ja 6 % vuokratuvassa.

Kolovedellä käy paljon sekä ensikertalaisia että säännöllisiä vierailijoita. Kaikista vastaajista kaksi kolmasosaa oli käymässä kansallispuistossa ensimmäistä kertaa. Ensimmäistä kertaa puistossa oli käyty jo ennen sen perustamista 1960-luvulla. Puistossa aiemmin käyneet olivat käyneet puistossa keskimäärin neljä kertaa viimeisten viiden vuoden aikana. Kansallispuistossa vierailaan useimmiten heinäkuussa ja puistoon saavutaan eniten Kirkkorannan sisääntulon kautta.

Koloveden kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset vuonna 2018 ovat noin 1,8 miljoonaa euroa ja 17 henkilötyövuotta. Keskimäärin kävijä kulutti 106 euroa kansallispuistossa käyntiä kohden. Kotimaiset matkailijat käyttivät eniten rahaa ja lähialueen asukkaat vähiten. Eniten rahaa kului muihin menoihin, joihin sisältyvät esimerkiksi kalastusluvat ja varuste- ja välinevuokrat. Lähes yhtä paljon rahaa käytettiin majoittumiseen. Muilla menoilla oli myös suurimmat kokonaistulovaikutukset. Muiden menojen ja majoittumisen työllisyysvaikutukset olivat yhtä suuret. Seuraavaksi eniten rahaa käytettiin kahviloihin ja ravintoloihin.

Useimmin vastaajat olivat saaneet tietoa kansallispuistoista verkkosivustoilta. Metsähallituksen verkkosivustoilta (luontoon.fi ja retkikartta.fi) tietoa oli saanut 53 % ja muilta verkkosivuilta 22 %. Yli kolmasosa oli saanut tietoa tuttaviltaan, ja viidesosalle puisto oli ennestään tuttu.

Koloveden kansallispuiston kävijät olivat tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin. Käytetyimpiä palveluita olivat tiestö, pysäköintipaikat, reittien opastetaulut, yleisökäymälät ja tulentekopaikat. Tyytyväisimpiä kävijät olivat tulentekopaikkoihin, polttopuuhuoltoon ja pysäköintipaikkoihin. Ympäristötekijöistä arvostettiin eniten yleistä siisteyttä, maiseman vaihtelevuutta ja yleistä turvallisuutta. Vähiten tyytyväisiä oltiin yrittäjien tuottamiin palveluihin, tiestöön ja erityistarpeiden huomioonottamiseen. Palvelujen määrä koettiin sopivana, mutta avoimessa palautteessa toivottiin lisää erityisesti telttapaikkoja ja polkureitistöä. Telttapaikat koettiin riittämättömiksi sesongin aikaan. Myös olemassa oleville telttalustoille toivottiin huoltoa ja suurempien telttalustojen rakentamista tunneliteltoille. Käymälöiden huoltoon toivottiin parannuksia ja laitureihin kiinnityslenkkejä kanooteille. Lapinniemen polttopuuhuollon lopettaminen harmitti kävijöitä. Avoin palaute oli useimmiten kehittämisehdotuksia, mutta myös kehuja luonnonympäristöstä ja jonkin verran valituksia.

Kävijöiden ennako-odotukset täyttyivät kokonaisuudessaan hyvin. Odotukset täyttyivät parhaiten luonnonympäristön suhteen. Kävijöitä selvästi häiritseviä tekijöitä ei noussut esille. Eniten kävijöitä häiritsi liiallinen kävijämäärä, mutta sekin häiritsi vain 6 % vastaajista. Kokonaisuudessaan Koloveden kansallispuiston kävijät olivat tyytyväisiä kansallispuistoon ja käyntiinsä siellä. Kansallispuiston kävijätyytyväisyysindeksiksi, johon sisältyvät palvelut, ympäristö, odotukset ja häiritsevät tekijät, oli 4,31 asteikon ollessa yhdestä viiteen siten, että 1 on erittäin huono ja 5 erittäin hyvä.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Koloveden kansallispuiston edellinen kävijätutkimus toteutettiin vuonna 2011 (Yläsaari 2012). Vuonna 2011 kansallispuiston käyntimäärä oli noin 8 000. Vuoteen 2018 mennessä vuosittainen käyntimäärä oli noussut noin 16 800 käyntiin. Kysymykset ovat aiemmasta tutkimuksesta muuttuneet jonkin verran. Kansallispuistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutuksia eikä kansallispuistossa kuljettua matkaa kysytty vielä vuoden 2011 tutkimuksessa. Myös kysymyksen ”missä päin puistoa on vierailut” vaihtoehdot ovat muuttuneet lähes kokonaan. Lisäksi aiemmassa tutkimuksessa kysyttiin, mistä sisääntulosta kävijä on saapunut puistoon, mutta tällä kertaa tätä kysymystä ei kysytty.

Edellisen tutkimuksen jälkeen Kolovedeltä on myös purettu Kolovedenlahden telttailualue. Puiston lounaisosiin Huhtiniemeen on perustettu lammaspaimennukseen vuokratila, jonka voi vuokrata viikoksi. Polttopuuhuolto on lopetettu sekä Lapinniemestä että Pitkäsaaren eteläiseltä tulentekopaikalta, jolle voi noutaa polttopuut 150 metrin päässä sijaitsevasta toisen tulipaikan polttopuuvajasta. Pyyliojan telttailualueella aiemmin ollut laavu paloi vuonna 2017.

Vuonna 2011 kävijätutkimukseen (Yläsaari 2012) saatiin 347 vastausta. Vuoden 2018 tutkimukseen saatiin puolestaan 375 vastausta. Vastaajien ikäjakauma on suunnilleen sama. Naisilla suurin ikäluokka on muuttunut 45–54-vuotiaista 25–34-vuotiaisiin ja miehillä päinvastoin 25–34-vuotiaista 35–44-vuotiaisiin. Sukupuolijakauma on aavistuksen tasoittunut siten, että naisia on vuonna 2018 ollut 48 %, kun vuonna 2011 naisia oli 46 % vastaajista. Kävijät ovat nykyään jonkin verran kouluttautuneempia kuin aiemmin. Seuruekoko on pienentynyt aavistuksen, mutta seurue koostuu edelleen suurimmalla osalla omasta perheestä.

Ulkomaalaisten osuus kävijöistä on noussut edelleen: aiemmin ulkomaalaisten osuus oli 29 % ja nyt 31 %. Yleisin lähtömaa oli edelleen Saksa, mutta toiseksi yleisimmäksi lähtömaaksi nousi nyt Venäjä. Kaikista ulkomaalaisista venäläisiä oli nyt 17 %, kun aiemmin heitä oli vain 2 %. Uudella maalla asuvien kotimaisten kävijöiden osuus on edelleen suurin, mutta nyt se oli pudonnut prosenttiyksikön ja on 37 %. Helsingissä asuvien osuus oli kasvanut 17 %:sta 23 %:in. Etelä-Savosta tulevien kävijöiden määrä oli pudonnut selvästi.

Kolovedellä käynti yhdistetään yhä useammin muihin matkakohteisiin. Vuonna 2011 vastaajista 63 % piti puistoa matkansa ainoana tai tärkeimpänä kohteena. Vuonna 2018 näin teki 57 % vastaajista. Vastaavasti kävijöitä, joille Kolovesi oli ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella, oli 5 %, kun aiemmin heitä oli 3 %. Kauempaa tulevat matkailijat mieluummin yhdistävät reisuunsa useamman kohteen. Esimerkiksi Kolovedellä käyntiin yhdistetään usein käynti viereisessä Linnasaaren kansallispuistossa, jossa melontamahdollisuudet ovat myös hyvät.

Koloveden kansallispuistossa kävijöiden suosituimmat luonto- ja ulkoiluharrastukset ovat pysyneet varsin samoina. Melonta on ollut suosituin harrastus sekä vuonna 2011 että vuonna 2018, mutta melojien määrä on laskenut 81 %:sta 71 %:iin. Tätä selittänee se, että patikoijat ovat lisääntyneet Nahkiaissalossa, josta nykyisin on myös opastus polkua pitkin Hirviniemen retkisatamaan. Seuraavaksi suosituimmat harrastukset ovat olleet molemmissa tutkimuksessa samat: luonnon tarkkailu, uinti, retkeily ja telttailu. Eniten suosiotaan on menettänyt marjastus, mikä selittynee kuivalla kesällä ja huonommalla marjasadolla. Myös kalastuksen määrä on laskenut jonkin verran. Kulttuuriperintöön tutustuminen on yleistynyt ja saimaannorpan havainnointi pysynyt samalla tasolla. Lenkkeilyn suosio on aavistuksen noussut, mikä voi selittyä polkujuoksu- ja harrastuksen yleistymisellä ja ”Mennään metsään” -polkujuoksu- ja harrastuskampanjalla, joka osui haastattelupäivälle.

Käyntikohteiden alueellista jakautumista ei voida täysin verrata edeltävään tutkimukseen, sillä vuonna 2011 vaihtoehdot olivat: Ukonvuori, Ukonlahti, Mäntysalon polku, Nahkiaissalon polku ja muu. Vuonna 2018 puolestaan vaihtoehtoina ovat olleet kaikki telttailualueet, sisääntulot, luontopolut sekä Vierunvuoren ja Ukonvuoren kalliomaalaukset. Nahkiaissalon polun suosio on noussut aiemmasta, mutta Mäntysalon polun suosio on puolestaan laskenut. Ukonvuorella on käynyt vuonna 2011 jopa 73 % vastaajista. Vuonna 2018 vastaajista enää 50 % on vierailut Ukonvuorella. Muutos voi selittyä erilaisten melontareittien suosimisella tai muiden kalliomaalausten kiinnostuksen nousuna, sillä sekä Havukkavuorelta että Vierunvuorelta löytyy useampia kalliomaalauksia.

Päiväkävijöiden osuus Koloveden kansallispuiston kävijöistä on noussut selvästi aiemmasta. Vuonna 2011 päiväkävijöitä oli vain 15 % ja yöpyjiä 85 %. Vuonna 2018 jopa 33 % vastaajista oli päiväkävijöitä. Kolovedellä on yleistynyt se, että kävijät tulevat yhdeksi päiväksi melonta- tai patikointiretkelle. Päiväkävijöiden ja yöpyjien viipymät ajat puistossa ovat pysyneet suhteellisen samana. Ensikertalaisia puistossa kävijöitä on aavistuksen vähemmän (67 % vastanneista) kuin aiemmin (69 %).

Puiston alueelle saapuminen autolla, autolla ja asuntovaunulla tai matkailuautolla on lisääntynyt huomattavasti. Näillä kulkuneuvoilla alueelle saapui 96 % vastaajista vuonna 2018, vaikka vuonna 2011 sama luku oli 83 %. Luultavasti lisääntynyt autolla saapuminen alueelle on yhteydessä päiväkävijöiden osuuden lisääntymiseen. Autolla on helppoa poiketa päiväksi Kirkkorantaan melontaa varten ja Nahkiaissalon polulle patikointiretkettä varten. Melojien osuus alueelle saapuneista oli laskenut neljällä prosenttiyksiköllä.

Koloveden kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset ovat lisääntyneet käyntimäärän kasvun myötä selvästi. Vuonna 2011 paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat yhteensä noin 0,7 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 9 htv. Vuonna 2018 arvioitujen kokonaistulovaikutukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 17 htv. Paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset ovat yli kaksinkertaistuneet ja työllisyysvaikutukset yli puolitoistakertaiset aiemmasta. Myös kävijöiden rahankäyttö on hieman lisääntynyt. Keskimääräinen kansallispuiston kävijä käyttää käyntiänsä kohden 19 euroa enemmän kuin aiemmin.

Kävijöiden tiedonhankinta on kehittynyt hyvin odotetulla tavalla. Tietotekniikan ja internetin käytön lisääntymisen myötä verkkosivustojen käyttö tiedonhaussa on lisääntynyt. Vuonna 2011 vastaajista 67 % oli saanut tietoa kansallispuistosta joltain verkkosivulta ja vuonna 2018 53 % oli saanut tietoa Metsähallituksen verkkosivuilta ja 22 % muilta verkkosivuilta. Tuttavilta tietoa sai ennen 49 % vastaajista ja nykyään enää 37 %. Esitteiden merkitys tiedonsaantilähteenä oli laskeutunut 24 %:sta 17 %:iin. Vastaajissa oli nyt enemmän niitä, jotka tunsivat puiston ennestään.

Sekä vuonna 2011 että 2018 selvitettiin kävijöiden tyytyväisyyttä Koloveden palveluihin, rakenteisiin ja ympäristöön. Ympäristötekijöistä yleistä siisteyttä arvostetaan edelleen eniten. Palveluista käytetyimpiä olivat aiemmin tulentekopaikat, yleisökäymälät ja polttopuut. Nykyään käytetyimpiä olivat tiestö, pysäköintipaikat ja reittien opastetaulut. Palveluista tyytyväisimpiä oltiin sekä nykyään että aiemmin polttopuuhuoltoon, tulentekopaikkoihin ja pysäköintipaikkoihin. Tyytymättömyimpiä oltiin molemmissa tutkimuksissa yrittäjien tuottamiin palveluihin. Kävijöiden tyytyväisyys on ollut jo vuonna 2011 varsin hyvä ja vuonna 2018 se on noussut entisestään, sillä kävijätyytyväisyysindeksi on noussut 4,29:stä 4,31:een (asteikko 1–5).

Lähteet

- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. and Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoluononsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Kettunen, P. 2005: Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus 2004. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 50 s.
- Metsähallitus 1994: Koloveden kansallispuiston runkosuunnitelma. 2. p. – Metsähallituksen luononsuojelujulkaisuja. Sarja B 5. 52 s.
- Metsähallitus 2010: Koloveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luononsuojelujulkaisuja. Sarja C 76. 87 s.
- Metsähallitus 2014: Koloveden kansallispuiston järjestyssääntö. – <julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1903>, viitattu 17.10.2018.
- Metsähallitus 2018a: Yhteistyötahojen tarjoamia palveluja Koloveden kansallispuistossa. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <www.luontoon.fi/kolovesi/palvelut/yhteistyotahot>, viitattu 19.10.2018.
- Metsähallitus 2018b: Koloveden luonto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <www.luontoon.fi/Retkikohteet/kansallispuistot/kolovesi/luonto>, viitattu 19.10.2018.
- Metsähallitus 2018c: Koloveden reitit. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <www.luontoon.fi/Retkikohteet/kansallispuistot/kolovesi/reitit>, viitattu 19.10.2018.
- Metsähallitus 2018d: Koloveden kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <www.luontoon.fi/retkikohteet/kansallispuistot/kolovesi>, viitattu 19.10.2018.
- Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – <www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kavijoiden%20paikallistaloudelliset%20vaikutukset.pdf>, viitattu 17.10.2018.
- Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän ker- toimien päivitys 2014. – Metsähallituksen luononsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.
- Yläsaari, S. 2012: Koloveden kansallispuiston kävijätutkimus 2011. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 50 s.

Koloveden kansallispuiston kävijätutkimuksen 2018 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Havaintoja (tavoite)	Keruupäiviä
Kirkkoranta	Kaikki kävijät	140	14
Käkövesi, Nahkiaissalo	Kaikki kävijät	60	6
Pohjoinen (Pyyliñoja, Pitkäsaari, Laajakaarre, Lapinniemi, Ukonvuori)	Kaikki kävijät	75	10
Eteläinen (Syväniemi, Vaajasalo, Lohilahti, Hirviniemi)	Kaikki kävijät	75	10
Mäntysalo	Kaikki kävijät	10	jatkuva
Huhtiniemi	Kaikki kävijät	10	jatkuva
Yhteensä		370	40

Aineiston keruuaikataulu ja sen toteuttaminen Koloveden kansallispuistossa 2018

Merkkien selitykset:

ap = aamupäivä (klo 10–15),

ip = iltapäivä (klo 15–20)

Ki = Kirkkoranta

Po = Pyyliñoja, Pitkäsaari, Laajakaarre,

Lapinniemi, Ukonvuori

KäNa = Käkövesi, Nahkiaissalo

Et = Syväniemi, Vaajasalo, Lohilahti,

Hirviniemi

kesäkuu 2018

<i>päivä</i>	la 9.6.	su 10.6.	ti 12.6.	to 14.6.	ma 18.6.	su 24.6.	ma 25.6.
<i>paikka</i>	Ki	Ki	Ki	Et	Po	Ki	Et
<i>kello</i>	ap	ip	ap	ap	ip	ap	ip
<i>tavoite</i>	5	5	5	5	5	10	7
<i>kpl</i>	3	7	5	2	5	13	7
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							42

kesä-heinäkuu 2018

<i>päivä</i>	ke 27.6.	ti 3.7.	ke 4.7.	pe 6.7.	la 7.7.	ti 10.7.	to 12.7.
<i>paikka</i>	Po	Po	Et	Ki	Ki	Et	KäNa
<i>kello</i>	ap	ip	ip	ip	ap	ap	ap
<i>tavoite</i>	15	7	8	10	15	10	10
<i>kpl</i>	14	0	18	8	6	9	9
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							106

heinäkuu 2018

<i>päivä</i>	pe 13.7.	la 14.7.	su 15.7.	ma 16.7.	to 19.7.	pe 20.7.	la 21.7.
<i>paikka</i>	Po	Ki	Et	KäNa	Po	Ki	Ki
<i>kello</i>	ip	ip	ip	ip	ap	ip	ap
<i>tavoite</i>	13	15	10	10	10	15	15
<i>kpl</i>	19	9	13	12	18	15	15
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							207

heinä-elokuu 2018

<i>päivä</i>	ma 23.7.	ke 25.7.	pe 27.7.	la 28.7.	su 29.7.	ke 1.8.	to 2.8.
<i>paikka</i>	Et	KäNa	Po	Ki	Et	KäNa	Ki
<i>kello</i>	ip	ap	ap	ap	ap	ap	ip
<i>tavoite</i>	10	10	8	15	8	10	7
<i>kpl</i>	8	9	10	16	9	10	6
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							275

elokuu 2018

<i>päivä</i>	la 4.8.	ti 7.8.	su 12.8.	ti 14.8.	to 16.8.	pe 17.8.	ke 22.8.
<i>paikka</i>	Et	Po	Ki	KäNa	Et	Po	Ki
<i>kello</i>	ap	ip	ip	ap	ip	ap	ap
<i>tavoite</i>	7	5	10	10	5	5	5
<i>kpl</i>	6	17	7	14	3	6	7
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							335

elo-syyskuu 2018

<i>päivä</i>	ma 27.8.	la 1.9.	la 8.9.	su 9.9.			
<i>paikka</i>	Et	KäNa	KäNa	Ki			
<i>kello</i>	ip	ap	ap	ip			
<i>tavoite</i>	5	10	10	5			
<i>kpl</i>	3	5	14	6			
<i>haastattelija</i>	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora	Elli-Noora			
<i>lomakkeet yhteensä kpl tavoite</i>							350
<i>lomakkeita yhteensä toteuma(+postitse)</i>							363(+12)

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Koloveden kansallispuisto

Kävijätutkimus 2018

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Koloveden kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus. Voit halutessasi jatkaa vastausta muualle.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Koloveden kansallispuistossa (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella, Savonlinnan matkailualueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Arno Tervonen, puh. 0400 172 445 (arno.tervonen(at)metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Koloveden kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. Koloveden kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

b. yhteensä Koloveden kansallispuistossa ja Savonlinnan matkailualueella, ks. kartta 2)? (Jos asut Savonlinnan matkailualueella, älä vastaa tähän kysymykseen vaan siirry kysymykseen 3a.)

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) enemmän kuin 1 vrk, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Koloveden kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Koloveden kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

- vuokratuvassa _____ yötä
 omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
 muualla, missä _____ yötä

b. Savonlinnan matkailualueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät (Jos asut Savonlinnan matkailualueella, älä vastaa tähän kysymykseen vaan siirry kysymykseen 4.)

- hotellissa _____ yötä
 vuokramökissä _____ yötä
 lomaosakkeessa _____ yötä
 omassa mökissä _____ yötä
 asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä
 omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
 muualla, missä? _____ yötä

4. Missä päin Koloveden kansallispuistoa (ks. kartta 1) vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Nahkiaissalon polku
- Mäntysalon polku
- Ukonvuori
- Vierunvuoren kalliomaalaukset
- Vaajasalon telttailualue
- Syväniemen telttailualue
- Pyyliinojan telttailualue
- Pitkäsaaren telttailualue
- Lapinniemen telttailualue
- Laajakaarten telttailualue
- Hirviniemen telttailualue
- Lohilahden telttailualue
- Kirkkorannan sisääntulo
- Käköveden sisääntulo
- muualla, missä? _____

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystäväistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- jostakin muusta, mistä? _____

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat sinulle tällä käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat		☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itsekseen		☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi		☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista		☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin		☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa		☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot		☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen		☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu		☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Koloveden kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
- 2 asuntovaunu/ matkailuauto
- 4 tilausbussi
- 5 juna
- 6 lentokone
- 9 pienvene
- 10 matkavene, jossa makuupaikkoja
- 11 kanootti, kajakki tai soutuvene
- 99 muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?
Merkitse numero → _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä

(vastaaja mukaan luettuna) joista _____ henkilöä

alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos _____

kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin _____

syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Koloveden kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely
- 3 lenkkeily
- 4 retkeily
- 5 luonnon tarkkailu
- 6 eväsretkeily
- 8 kalastus
- 9 lintuharrastus
- 10 marjastus
- 11 sienestys
- 12 kasviharrastus
- 13 opetukseen liittyvä käynti
- 14 käynti Koloveden luontotuvalla Enonkoskella
- 15 luontovalokuvaus
- 16 partioretki
- 18 koiran kanssa ulkoilu
- 20 telttailu tai muu leirytyminen maastossa
- 60 uinti
- 64 melontaa
- 66 soutu
- 88 kulttuuriperintöön tutustuminen (esim. kalliomaalaukset)
- 120 saimaannorpan havainnointi
- 999 muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".
(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä	5	4	3	erittäin huono	2	1	en ole käyt- tänyt
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjeistus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
teltan paikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi/kolovesi tai retkikartta.fi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. ohjelmapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koloveden luontotupa Enonkoskella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Saimaan luonto- ja kulttuurikeskus (Savonlinnassa)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Koloveden kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

erittäin tyytyväinen erittäin tyytymätön

11. Täyttyivätkö tähän käyntiin Koloveden kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Onko Koloveden kansallispuisto tällä matkalla...

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin Koloveden kansallispuistossa tai Savonlinnan matkailualueella (ks. kartta 2)

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
- perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan Koloveden kansallispuistossa ja Savonlinnan matkailualueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Koloveden kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lain- kaan		erittäin paljon		
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Koloveden kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?

(Vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi. 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä		täysin eri mieltä		
	5	4	3	2	1
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	☐	☐	☐	☐	☐

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Koloveden kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

€

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

19. Sukupuoli?

mies

nainen

20. Syntymävuosi?

[_____]

21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

22. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Koloveden kansallispuistossa?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- jalkaisin yht. _____ km
- meloen yht. _____ km
- soutaen yht. _____ km
- muuten, miten? _____ yht. _____ km

23. Mistä sait tietoa Koloveden kansallispuistosta?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Riihisaaresta Saimaan luonto- ja kulttuurikeskuksesta (Savonlinnassa)
- Koloveden luontotuvalta (Enonkoskella)
- tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
- Metsähallituksen www-sivuilta (www.luontoon.fi/kolovesi, retkikartta.fi)
- muilta www-sivuilta
- sosiaalisesta mediasta
- esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym.)
- TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
- alueen yrityksiltä (esim. ohjelmalvelut, majoitus)
- paikka on minulle entuudestaan tuttu
- muualta, mistä

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Vastanneiden kotimaisten kävijöiden asuinkunnat

Asuinkunta	Kpl	%
Helsinki	57	23
Savonlinna	16	6
Tampere	14	6
Joensuu	14	6
Espoo	13	5
Vantaa	11	4
Turku	10	4
Jyväskylä	7	3
Kuopio	7	3
Oulu	7	3
Liperi	5	2
Lappeenranta	5	2
Kaarina	5	2
Järvenpää	4	2
Nastola	4	2
Sipoo	3	1
Pedersören kunta	3	1
Varkaus	3	1
Hollola	3	1
Hämeenlinna	3	1
Hamina	3	1
Lahti	3	1
Heinävesi	3	1
Mäntsälä	2	1
Leppävirta	2	1
Kitee	2	1
Kittilä	2	1
Kontiolahti	2	1
Enonkoski	2	1
Kerava	2	1
Veteli	2	1
Äänekoski	2	1
Pori	2	1
Porvoo	2	1
Pieksämäki	2	1
Toivakka	2	1
Tuusula	2	1
Uusikaupunki	2	1
Valkeakoski	1	0
Rusko	1	0

LIITE 4. 2(2)

Asuinkunta	Kpl	%
Salo	1	0
Somero	1	0
Sulkava	1	0
Ylöjärvi	1	0
Kirkkonummi	1	0
Karstula	1	0
Joroinen	1	0
Akaa	1	0
Hausjärvi	1	0
Kotka	1	0
Lapua	1	0
Lieto	1	0
Mustasaari	1	0
Petäjävesi	1	0
Yhteensä	249	100

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Muita kohteita	Kpl
andere Nationalparks	1
ganz Finland	1
ganz Finland (Oulanka, Inarisee etc.)	1
Haukivesi	1
Heinäveden reitti	1
Heinävesi	2
Helsinki	1
Helsinki, Linnansaari, mökki Koloveden rannalla	1
Hiidenkierros, Juva	1
Hossa	1
Hossa, Inari-See, Nordkap	1
Hossa, Oulanka, Saimaa	1
Iitti	1
Inari	1
Inari, Helsinki, Oulanka	1
Itä-Suomi, Lappi	1
Juva	1
Juva, Neitvuori	1
Karhunkierros, Koli, Helsinki	1
Koitere	2
Koli	3
Koli, Kuopio, Savonlinna	1
Koli, Patvinsuo	1
Koli, Patvinsuo, Linnansaari	1
Koli, Punkaharju	3
Koli, Tiilikjärvi, Iso-Melkutin	1
Koli/Ruunaa	1
Kolin kansallispuisto	1
Kuhmon kamarimusiikki	1
Lapland, Nuksio...	1
Lekotin, Savonranta	1
Linnansaaren k.puisto, Lusto	1
Linnansaaren kansallispuisto, Linnansaari, Linnansaari np	32
Linnansaari, Helsinki, Porvoo, Heinola	1
Linnansaari, Lusto	1
Linnansaari, Nuksio & wedding	1
Linnansaari, Patvinsuo	2
Linnansaari/Saimaa-lake	1
Linnansaari, Puumala, Astuvansalmi, Neitvuori	1
Linnansaari, Rokansaari	1

LIITE 5. 2(3)

Muita kohteita	Kpl
Luostari	2
Luostarit	1
muut kansallispuistot	2
mökissä alueella	1
Mökkeily, Valamo	1
Mökki	2
North Europe round trip	1
Nuoksio, Lapland, Norway	1
Olavinlinna, Riihisaari	1
Oravi	1
Oravi, Savonlinna	2
Oravi, Savonlinna, Porvoo	1
Oravi/Linnansaari/Savonlinna	1
Oulanka	2
Oulanka, Lapland	1
Pallas-Ylläs, Lemmenjoki, Pyhä, Hossa...	1
Patvinsuo, Hiidenportti, Etelä-Konnevesi, Syöte	2
Pielinen- See	1
Poronsalmi	1
Punkaharju	1
Punkaharju, Koli	2
Punkaharju, Savonlinna	1
Rantasalmi, Järvisydän, Savonlinna, Oopperajuhlat	1
Repovesi, Valkmusa, Pyhä-Häkki	1
Ruunaa, Koli	1
Saimaa ja Olavinlinna	1
Savonlinna	1
Savonlinna, Järvisydän	1
Savonlinna, Kerimäki	1
Savonlinna, Porvoo	1
Savonlinnan lähellä mökki ja Suomusjärven mökki	1
Tiilikajärvi, Koli, Iso-Melkutin	1
trip along Finland	1
Valamo	1
Valamon luostari	1
Veneily Saimaan vesistöissä	1
whole Finland	1
Visulahti, maatila	1
Ähtäri	1
Ähtäri, Tuuri	1
Yhteensä	124

Matkan pääkohde tai pääkohteet	Kpl
Finnland	1
Helsinki, Konnevesi, Finland	1
Iisalmi	1
Keine Ziele. Wir lassen uns treiben	1
Koli, Repovesi, Savonlinna	1
Koli, Saimaa yleisesti	1
Opastettu luontopolku	1
Pallas-Ylläs	1
Savonlinna	4
Suomen luonto	1
Yhteensä	13

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	kehittämisehdotus	Bitte dieses schöne Gebiet nicht kommerzialisieren Tourismus begrenzen Natur bewahren bitte!
ei määritelty	kehu	Nättiä seutua
ei määritelty	kehu	Thank you so much!
ei määritelty	kehu	Mahtava paikka, kiitos!!!
ei määritelty	kehu	Hieno kysely!
ei määritelty	kehu	Huippu paikka Kolovesi! Siisti
ei määritelty	kehu	Thank you!
Lvk– Retkeily -Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	On huono asia, että tulipaikkoja poistetaan käytöstä, joku kuitenkin tekee tulet ja ottaa puut maasta. -> infotkaa paremmin mistä se johtuu = virkistyskäyttö tarvitsee lisää budjettirahaa!
Lvk– Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Ainakin Nahkiaissalon ja Vaajasalon huuseista puuttuvat hakelapiot. Nahkiaissalon huussia ei saanut sisältä kiinni. Molemmat huussit olivat melko pimeitä, eikä niissä meinannut valoisalla nähdä kunnolla.
Lvk– Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roskapöntöt
Lvk– Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Enempiä roskiksia
Lvk– Retkeily -Jätehuolto	valitus	Syväniemen teltpapaikalla huussi ei välttämättä ollut täysin vesistö-/ympäristöystävällisessä tilassa (huolto/rakenne).
Lvk– Retkeily -Jätehuolto	valitus	Hirviniemen puuceesta puuttuu kuiviketta
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	More trail paths
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	More info about local animals and birds and plants
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Nahkiaissalon pitkospuut takaisin!
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Nahkiaissalon luontopolun opasteet saisivat olla selkeämmät
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Olisi hyvä, että olisi Oravi–Kolovesi-välillä melontareittiopastuksia, joissa reittikuvaus valmiina (esim. potentiaaliset taukopaikat)
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Parkkipaikan tiedot Google-mapsiin tai muutama opaste hieman kauemmas teiden varteen
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Huhtiniemen torpalle voisi hankkia INTERNETIN tietokoneen käyttöä varten. Ei täällä tarvita tietokoneita! Höpsin vain!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Leiripaikoista ja huollosta karsiminen tekee todella surulliseksi :(Harkitsin vielä Lapinniemen uudelleenkäyttöönottoa polttopuiden osalta. Leiripaikka on hyvällä sijainnilla ja ylläpito edullista verrattuna purkamiseen ja uudelleenrakentamiseen! Nyt siellä revitään puista tuohet ja maapuut poltetaan. Kolovedellä on ollut erityisen hyvät telttalavetit, mutta niitä pitäisi pitää kunnossa (kuten kaikkea muutakin). Nyt viimeisen viiden vuoden aikana rakenteet rapistuvat – samalla, kun väkeä on koko ajan enemmän. Tilanne ei varmasti helpota tulevaisuudessa. Priorisointia – huoltoväen vähyyks näkyy ikävästi kävijöille! Puisto on yksi upeimmista, joten rakenteiden soisi pysyvän kunnossa; muuten kävijät käyttäytyvät harkitsemattomasti ja luonto kärsii.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lapinniemen huoltamatta jättäminen on huono juttu. Väkeä tuntuu puistossa käyvän vuosi vuodelta enemmän, joten tuli- ja teltpaikkojen karsiminen ei vaikuta järkevältä.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Telttapaikat hyviä mutta oma teltta liian pitkä niihin, harmi
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Puistossa muutenkin vähän sallittuja yöpymispaikkoja, ei saa karsia eikä huollosta tinkiä!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laitureissa voisi olla kiinnityskoukkuja kanooteille jne.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Telttapohjia pidemmiksi tunnelitelttoja varten
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ehkä sauna
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laajasalo: naulojen kannat repivät teltan pohjat, telttapohjat olisi syytä uusia.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Isommat telttalavat
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Isompia telttalavoja Lapinniemen ylläpito on säilytettävä
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laitureihin kiinnityslenkkejä, joihin voi kiinnittää kajakit/kanootit lyhyiden pysähdysien ajaksi
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ukonvuoren maisema on kasvanut umpeen, muutama vuosi sitten se oli vielä avoin. Ukonvuoren rantaan tarvitaan kuivakäymälä, siellä on ke- sällä paljon "vessoja" pitkin rantakivikkoa.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Sauna olis hyvä
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laitureihin veneen/kanootin kiinnityslenkkejä. Huusseihin tarpeeksi kuiviketta ja kauhat. Telttapaikoille tasoitteeksi esim. kutterinlastua tms. teltan pystytyksen helpottamiseksi.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Lapinniemessä telttapaikan ritelikön alla on vaarallinen mehiläispesä.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Telttapaikkoja sesongin aikana on kovin vähän.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	No toilet paper in the toilets
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Puulevyt telttoja varten ovat huonokuntoisia ja liian pieniä tunneliteltalle.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	tiedustelu	Miksi Lapinniemen leiripaikka suljetaan? :(
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	ei määritelty	Peräkärryn kanssa pysäköinti hieman hankalaa.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	ei määritelty	Vesipiste (Juomaveden ottopaikka)
Lvk– Retkeily -Maas- toliikenne	valitus	Maasto on kulunut kansallispuistoissa maastopyörien vuoksi poluilla
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistys- käyttö	kehittämisehdotus	Leiripaikalla voisi olla roskaamista kieltäviä kylttejä.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistys- käyttö	kehittämisehdotus	Jos aluetta markkinoidaan ulkomaisille matkailijoille, pitäisi olla isommat leiriytymisalueet. Nyt liikkeellä oli 10–20 hengen ryhmiä (saksalaisia), eivät mahdu mitenkään yöpymispaikoille!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistys- käyttö	kehittämisehdotus	Merkattua kävelyreittiä voisi olla enemmän. Nyt autolla saavutettava 3 km aika vähän.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistys- käyttö	kehittämisehdotus	Lisää puita ja telttalavoja kiitos

LIITE 6. 3(3)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Todella miellyttäviä ja ystävällisiä ihmisten kohtaamisia, puhdas vesi, meloen rehkeminen, uiminen, upeat kelit, ulkona oleminen. Kiitos!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Viikko lammaspaimenena oli upea; talletan tämän sydämeeni <3 Kiitos
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	mikä ihana hiljaisuus!!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno paikka!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos kaikille, jotka mahdollistavat nämä kokemukset, ja niille, jotka ylläpitävät polkuja ja reitistöjä. Tulen uudelleen!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Appriciate that the park is free to camp, to visit
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	es ist sehr schön hier viel Raum + Weite schön, dass da ein NP ist
Lvk–Aspa-Luontoneuvonta	kehu	Tapasimme huippuystävällisen kansallispuiston vartijan/hoitajan; 10 p. hänelle
Lvk– Aspa -Luontopastus	valitus	No information in tourist Place at Joensuu
Lvk– Aspa -Luontopastus	kehu	Erittäin mukava haastattelija :)
Lvk– Aspa -Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Melojille voisi olla luontoon.fi-sivustolla ehdotus reitistä, jonka kulkee Kolovedellä.
Lvk– Aspa -Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Selkeä osoite lähtöpisteelle P-paikka nettiin
Lvk–Käytön kestävyys	tiedustelu	Lähialueelle ollaan kaavailemassa kaivostoimintaa. Avokaivoksen mahdollinen perustaminen mietityttää alueen tulevaisuuden osalta.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Lähtiessämme Oravista palvelu oli tahmeaa ja ammattitaidottoman oloista. Emme saaneet ohjeita kaluston suhteen yms. Kaikkein muuhun olimme tyytyväisiä, hieno retkikohde!
H–Erävalvonta	valitus	Laajakaarten telttailualueella kuului ja näkyi pohjoispuolinen moottoriveneily (parin tunnin pysähdyksemme aikana 2x edestakaisin). (Toukokuisella käynnillä sama juttu).
Muu	kehittämisehdotus	Ravintola voisi olla hyvä
Muu	kehittämisehdotus	We need a wifi here!
Muu	kehittämisehdotus	lyhyempi kysely!
Muu	valitus	überbelegung v. Personen und Lärm auf Vaajasalo (auch Nachts) zu hören bis Lohilahti
Muu	valitus	Der Tourismus hat sehr zugenommen
Muu	kehu	We love this place and will come back
Muu	kehu	Kolovesi on ikimuistoinen <3
Muu	kehu	Kiitos paljon :)
Muu	kehu	Kiitos kysymästä!
Muu	kehu	Ich bin begeistert
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Kiitos :)

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 226 Vösa, R., Högmander, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.
- No 227 Kurvinen, L. & Westerborn, M. 2017: Allien syyslevähdysalueiden vedenalaiset inventoinnit Porkkalassa. 45 s.

Sarja B

- No 232 Pakkanen, A. 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 93 s.
- No 233 Karppinen, P. 2017: Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2016–2017. 72 s.
- No 234 Mäkyne, A. 2017: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen kävijätutkimus 2017. 63 s.
- No 235 Veteläinen, T. 2017: Rokuan kansallispuiston ja luonnonsuojelualueiden kävijätutkimus 2017. 70 s.
- No 236 Malinen, M., Mikkola, M. & Tuomaala, T. 2018: Aulangon luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2016–2017. 64 s.
- No 237 Vehkaoja, M. & Nykänen, A. 2018: Saaristomeren ja Pohjanlahden tärkeät hylkeenmetsästys- ja kalastusalueet. 40 s.
- No 238 Vehkaoja, M. & Nykänen, A. 2018: Viktiga säljakts- och fiskeområden i Skärgårdshavet och Bottniska viken. 40 s.
- No 239 Kyrönviita, M. & Tuomaala, T. 2018: Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimus 2017. 66 s.
- No 240 Hänninen, M. 2018: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018. 87 s.
- No 241 Pellikka, J., Artell, J., Rautiainen, M. & Putaala, A. 2018: Valtion maiden kanalitulupametsästäjät. 51 s.
- No 242 Kuusisto, K. 2018: Urho Kekkosen kansallispuiston kävijätutkimus 2017. 84 s.
- No 243 Paulus, E. 2019: Ruunaan retkeilyalueen kävijätutkimus 2017. 64 s.
- No 244 Salonen, D. & Veteläinen, T. 2019: Hossan kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018. 73 s.

Sarja C

- No 164 Metsähallitus 2018: Vintilänkairan, Koitelaisen ja Pomokairan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.
- No 165 Siira, H. & Sulkava, P. 2019: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (VERKKOJULKAISU) 1799-5388
ISBN 978-952-295-243-1 (PDF)
JULKAISUT.METSA.FI